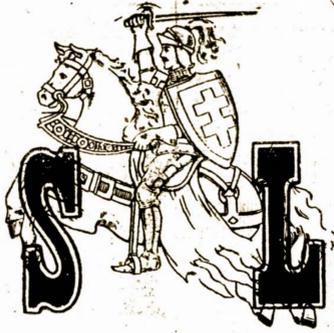

AMERIKOS LIETUVIS

LITHUANIAN AMERICAN

Published and distributed under permit (No. 672) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Worcester, Mass. by order of the President. Will H. Hays, Postmaster General.

No. 39 Vol. IX.

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS., 29d. Rugsėjo (September), 1921.

KAINA 5 CENTAI.

9 Metai

HYMANS PASIULĖ VILNIŲ PALIKT NEPRIGULMINGŲ MIESTŲ. LIETUVŲ PRIIMA TAUTŲ LYGON. VISĄ DALYKĄ UŽBAIGS TAUTŲ LYGA.

Norėjo nušaut Pilsudskį. Baisi eksplozija vokiečių amunicijos fabrike. Lenkijoje laukiama revoliucijos. Lenkijos ultimatumas Rusijai. Rusijos protestas prieš Francuziją, Lenkiją ir Rumuniją. Rusija persergsti Lietuvą. Nori padaryt 11 dieną Lapkričio didelę šventę. Tautų Lygos naujos bėdos.

PROPONUOJA VILNIŲ PALIKT NEPRIGULMINGŲ MIESTŲ.

Geneva, Šveicarijoj. Po daugeliui ginčų už Vilniaus klausimą, Hymanas pasiulė naują projektą Tautų Lygos komisijos posėdžiui, kad Vilnius būtų paliekamas nepriegulmingu miestu Lietuvos respublikoj. Šitą projektą parėmė savo ilga kalba Anglijos atstovas Arthur Balfour, jam pritarė kitas Anglijos atstovas Fisher, Švedijos atstovas Branting ir Šveicarijos atstovas Motin. Prieš projektą kalbėjo Lenkijos atstovas Askenazy ir Francuzijos atstovas Leo Bourgeois, kurių kalbos tarp posėdyje buvusių atstovų sukėlė pasipiktinimą. Balsuojant už projekto priėmimą, guma balsų nubalsuota projekta priimt, pasmerkiant Želgowskį ir suprantant, kad jis su savo kariūnėmis turi iš Lietuvos išsikraustyti. Askenazy su tuom nesutinkant, komisijos priimtas projektas bus perduotas nuspręst Tautų Lygos tarimui.

LIETUVA PRIMAMA Į TAUTŲ LYGĄ.

Geneva, Šveicarijoj. Priėmus projektą, kad Vilnius būtų paliktas nepriegulmingu miestu Lietuvos teritorijoje, Anglijos atstovas Balfour davė įnešimą, kad Lietuva būtų priimta į Tautų Lygos narius. Prieš įnešimą karštai protestavo Lenkijos atstovas Askenazy ir Francuzijos atstovas Bourgeois. Po išsikalbėjimų už ir prieš, buvo balsuojama ir didelė dauguma balsų Lietuva priimta Tautų Lygon. Prieš priėmimą balsavo tik Lenkijos Askenazy ir Rumunijos atstovas Take Janescu. Francuzijos atstovas Bourgeois ne balsavo, nes matė, kad jo balsavimas nieko nereikš. Lietuvos priėmimas irgi eis Tautų Lygos nusprendimui.

SENATE SVARSTOMA TAIKOS AKTAS.

Washington, D. C. Suvienytų Valstijų senatas paėmė svarstymą aktą taikos Suvienytų Valstijų su Vokietija ir Austro-Vengrija, kad galutinai dalyką užbaigus. Kaip senatas jį apsvarstys, jei nesiras kas nors, jo nuomone, nepriimtino, tada bus gražinamu prezidentui, ir

prezidentas galutinai priklamuos taiką. Kol kas didelių pasipriešinimų dar nesiranda, tik Idaho valstijos senatorius W. H. Borah pastatė kelias pastabas.

NORĖJO NUŠAUT PILSUDSKĮ.

Lemberg, Galicijoje. Atsilankius čia Lenkijos diktatoriui Pilsudskui, miesto rotušės salėje jam buvo surengta didelis pokylis, kuriame dalyvavo visi Lembergo miesto valdininkai ir prakilnesni gyventojai. Vakare Pilsudskui išėjus iš salės ir einant su grafu Grabowskiu prie automobiliaus, kad važiuotų teatrą, ant šalitakio stovintis vyriškis paleido keturis revolverio šačius. Pilsudskis likosi ne užgautas, o Grabowski tapo pašautu į koją. Pasikėsintojas suimtas, pirmaus negu spėjo nusizudyti.

BAISI EKSPLOZIJA AMUNICIJOS FABRIKE.

Mayence, Vokietijoje. Badische Anilinfabrik, mieste Oppau, prie amunicijos dirbimo ištiko didelė eksplozija, kuri sunaikino visą fabriką ir padarė baisius nuostolius aplink šį fabriką, per 40 mylių, į visas puses. Oppau miestelis irgi virė griuvėsiais 800 darbininkų, dirbusių šiame fabrike, visi žuvo. Iš artimų gyventojų, apie 1,000 žmonių, sunkiai ir lengvai sužeista. Eksplozija užgimė laboratorijoje, hemijoms užsidegus.

LENKIJOJ LAUKIAMA REVOLIUCIJOS.

Berlin, Vokietijoje. Lenkijoje laukiama užsidegimo revoliucijos. Ženkla jau apsišė. Varšavoj ir aplinkėse pradėjo plėstis straikai. Susitraikavo visi darbininkai prie viešųjų darbų, telegrafistai, telefonų operatoriai, ligonbučių darbininkai, ir abelnai visoki darbai ir patarnavimai apsisitojo. Valdžia skubina iš aplinkinių gabentį Varšavą ir kitus didesnius miestus, kariūnėms su kanuolėmis. Varšavoj, vieton policijos jau kariūnėnė veda tvarką. Straikai kasdien vis didesnius užima plotus.

LENKIJOS ULTIMATUMAS RUSIJAI.

Ryga, Latvijoje. Lenkija iškėlė Rusijai ultimatumą, pareikalaujama Rusiją išpildyt

Rygoje padarytą sutartį, sulgy kurios, Rusija turi išmokėt Lenkijai kariškų nuostolių apie 30 milijonų rublių, auksu. Šito išmokėjimo neišpildant iki 5 d. Spalio, Lenkija grumoją karės paskelbimu, bendrai su Rumunija. Rusija turi prirengus ir tinkamos mušin kariūnėnės apie 1,700,000 kariūvių, ir apie 2 milijonus išsklaidytos dar Ukrainoj ir kitose Rusijos dalyse. Rumunija su Lenkija, nors reingiasi karėn, bet tikrai ne pasako kiek kariūnėnės jodvi sudarys, tik Lenkija apgalauja, kad šiūomkart negali tikėtis pagalbos iš Lietuvos, Latvijos, nė Estonijos.

RUSIJOS PROTESTAS PRIEŠ FRANCUZIJĄ, LENKIJĄ IR RUMUNIJĄ.

London, Anglijoj. Rusijos užrubežių ministeris Čičerin, iškėlė vakariniams talkininkams aštrų protestą, kuriūomi protestuojama prieš vakarinių talkininkų komisiją, paskirtą Rusijos šelpimui, kuriai vadovauja buvęs Francuzijos ambasadorius Petrograde. Protestuojama užtai, kad ta komisija su savo šefu yra įrankiais Francuzijos, Lenkijos ir Rumunijos, kurios rengiasi karėn su Rusija, o anoji komisija yra jų žvalgiais.

KUNIGO NUOMONĖ APIE 11 D. LAPKRIČIO.

Westfield, Mass. Kunigas Hooker, sakydamas pamokslą metodistų bažnyčioj, išsireikšė, kad 11 diena Lapkričio šiūomet turėtų but iškilmingai švenčiama, kaip diena atminimui pasibaigimo pasaulinės karės, 1918 m. Sulyg jū nuomonė, ta diena turėtų but švenčiama visoje šalyje. Apart įvairių parodų, visokių iškilmių ir pamaldų bažnyčiose, dar penkioms minutoms turėtų but sulaukyta visoks judėjims, net ir trukiai, ir miestuose gatvekariai turėtų but sulaukytais. O per tas penkias minutes darban turėtų but paleista varpai, švilpnės, triubos, ir kitoki trukšmingi balsai.

REIKALAUJA PASPORTŲ.

Washington, D. C. Šiomis dienomis Suvienytų Valstijų valdžia gavo žinią, kad šios šalies piliečiai, kurie keliau-

ja Francuzijon, butinai turi turėt pasportus, paliudytus Francuzijos konsulio, nes Francuzija yra įsivedus tvarką, sulgy kurios ne įsileidžia atkeliaujančių iš užrubežių, be pasportų. Yra jau buvę keliatas atsitikimų, kad ten nukeliavę Suv. Vals. piliečiai, turėjo daug trugdymų ir teisinimūsi, kol buvo įleisti.

KLAUNŲ PARODA MIESTO GATVĖSE.

Shawnee, Okla. Tukstantinė minia plačiai pagarsėjusių klaunų Ku-Klux Klan, su visomis savo iškilėmis perėjo svarbesnėmis miesto gatvėmis, sušaukdami: "Gerai amerikoni palaikys tiesas." Ant lazdų nešė paklodes su užrašais: "Kas nepildo tiesas, tegul išsineša iš miesto pirmiau negu mes prie to priversime." "Mes esame stiprūs ir todėl savo tikslą atsieksime." "Mes sugrįšime pas jus, dabokitės." Ir daug kitokių į gazdinimų jie skelbė gyventojams.

TAUTŲ LYGOS NAUJOS BĖDOS.

Geneva, Šveicarijoj. Tautų Lygos komisijos posėdyj, Albanijos atstovas vyskupas Noli apreiškė, kad Serbijos kariūnėnė naikina Albanijos parubežiais miestus, o Serbijos valdžia idavė Albanijai ultimatumą, kad bėgyje 24 valandų albanai pasitrauktų iš parubežių, nes kitaip, Serbijos kariūnėnė juos prie to privers. Dabar Tautų Lyga-turi abi šalis sutaisyti, nes jos abi yra nariais Tautų Lygos. Tik nežinia, ar ji galės jas sutaisyti, prieš jų norus.

SENATE GINČAI UŽ ALŲ.

Washington, D. C. Senate prasidėjo svarstymai apie prohibicijos naudingumą, ir apie leidimą dirbt ir pardavinėt alų, su tam tikru alkoholio nuosimčiu. Svarstymai išsivystė į karštus ginčus, kad parsiejo net sesija pertraukt, paliekant alaus klausimą kitam karčiui, kada ginčių karštis bus kiek atvėšęs. Daugiausia alaus klausime kalbėjo senatorius Shields, iš Tennessee valstijos. Kalbėjo jis cielas tris valandas, smerkdamas prohibiciją ir prieš-sajūninę lygą, kol sesija tapo pertraukta.

TYRINĖJA ANGLIAKASIŲ REIKALUS.

Logan, W. Va. Atvyko čia iš Washingtono senatoriai Kenyon ir Shortridge, idant iširt angliakasių reikalus ir priežastis, dėl kurių buvo kilę straikierių riaušės prieš darbdavius, kasyklų operatorius ir pavieto policiją. Angliakasiai duoda daug skundų ant policijos, kuri visai nežiūrėjusi teisybės ir nuokart emė žiauriai elgtis su straikieriais. Prieš angliakasius liudyt nėra kam, nes šerifas Don Chafin, bijodamas straikierių keršto, pabėgo, nežinia kur.

KELIAUJA 400 MYLIŲ Į DARBĄ.

Hammanton, N. J. W. A. Pensyl, susirašęs su pažįstamu užveida viename Pittsburgo fabriku, gavo užsitikrinimą, kad jis ten gaus darbą, išsirengė kelionėn į Pittsburgą, pėkščias. Jis keliauja vieškeliais ir geležinkeliais, paskui save traukdamas mažą vežimuką su savo darbo įrankiais. Iš Hammantono į Pittsburgą yra 400 mylių. Jo pažįstami sudėjo pinigų, kad jo šeiminą į Pittsburgą išsiuntus trukiū.

DIDELI TVANAI MEKSIKOJ.

San Antonio, Texas. Dėlei tankių lytų, Vera Cruz, Meksikoj, visas žemesnes aplinkas paskandino vanduo, užsėmdamas kaimus ir miestelius. Vietom vanduo yra pakilęs iki 6 p. Per 12 mylių nuo Vera Cruz, į visas puses, išrodė lyg milžiniškas ežeras. Visur sunaikinta kečiai ir žmonių gyvenimo namai. Žmonių irgi yra daug žuvusių, bet tikras jų skaitlius dar nesuspėta žinioms perduot.

RUSAI PERSERGSTI LIETUVĄ.

Ryga, Latvijoje. Rusijos užrubežių ministeris Čičerin, kalbėdamas su Lietuvos reprezentantu Maskvoj apie Tautų Lygos komisijos veikimus Genevoj, pasakė, kad Tautų Lyga taisanti Rusijai naujas pinkles, ir jį tas nori įpainiot ir Lietuvą. Baigdamas savo kalbą Čičerin pasakė, kad Lietuva privalo gerai apsižiūrėt, idant ne-taptų auka svetimųjų politikierių, vadovaujamų francuzų ir lenkų.

IŠ DARBO LAUKŲ.

—Buffalo, N. Y. Laivų krovėjams paskelbta sumažinimas algų 12 nuosimčių. Darbininkai iššaukė protesto straiką.

—Meksikos valdžia, davusi užsakymus Suvienytų Valstijų fabrikams, pareikalavo, kad prie užsakymų išpildymo dirbtų darbininkai tik unijai priklausanti.

—Portland, Ore. "The Crown Willameto Paper Company" paskelbė, kad jos operuojami popieros fabrikai Oregon City ir Camas, Wash., Portlando distrikte, sumažina 20 nuosimčių popieros produkciją ir todėl darbai bus leidžiami tik 5 dienas per savaitę.

—East Brookfield, Mass. "Ottis Co." audykla, kas ant ra savaitė dirbs po keturias dienas per savaitę.

—North Adams, Mass. "Windsor Print Works" fabrikas paleido darbus dieno mis ir naktimis, pilnu laiku. "Arnold Print Works" fabrikas gauna daugiau užsakymų ir netrukus paleis darbus pilna jiega.

—Palmer, Mass. "Ottis Co." fabrikas, kurs ikišiol dirbo tik dalį laiko, gavęs daug naujų užsakymų, paleido darbus pilna jiega.

—White Valley, Mass. "White Brothers" audyklos, per penkias savaites buvo užsidariusios, atnaujino darbus.

—Worcester, Mass. "Wickwire Spencer Steel Co." gaves naujų užsakymų ir darbus paleido pilnu dienos laiku. Užsakymų pilnai užteks trims mėnesiams, o per tą laiką tikimasi užsakymų gaut daugiau.

—Indianapolis, Ind. Susirinko suvažiavimas angliakasių, priklausantių "United Mine Workers of America" unijai, kur svarbiausių yra nustatymas Jasyklų darbininkams algų, ateinančiam laikui.

—Whitinsville, Mass. Ant elektrikinio geelzinkelio, tarp Blackstone Valley, Uxbridge ir Milville, prašalinta konduktorai, kurių darba atlikt palikta motormonams.

—Belfast, Airijoj. "Droghead" fabriko darbininkai protestavo straikuodami per tris savaites, o tuomi

nieko ne atsiekė, įsteigė savo "tarybą," kuri paleido darbus, be kompanijos elidimo. Atsiginimui nuo policijos, kurios tikimasi ateinant suvaldyt "tarybą," pastatyta "raudonoji sargyba" apie iš 100 darbininkų.

—Lawrence, Mass. 25 legijoninkams negaunant niekur darbo, dėlei neturėjimo jokių prityrimų, kiti jų kiti jų draugai legijonininkai ir ex-kareiviai, protestą "visuomenės aprupinimo" komisijai, reikalaujant, kad jų draugams būtų suteiktas darbas.

—Worcester, Mass. Namų statymo darbininkų straikas pasibaigė, susitajčius su kontraktieriais. Sulyg sutarties, darbininkams bus mokama 88c. už valandą darbo, dirbant 44 val. savaitėje, ir pusanro laiko už viršlaikį. Sutartis baigsis 1 d. Kovo, 1922 m.

—Washington, D. C. Per eitime panedelyje prasidėjo ministerių konferencija, kur bus pasitariama, kaip būtų galima sulaukyt plėtimasi bedarbių Suvienytose Valstijose. Atsisakius konferencijoj užimt kalbėtojo vietą prezidentui Hardingui, jo vietoj kalbės Herbertas Hoover.

—San Francisco, Ca. Augščiausias teismas išdavė uždraudimą, kuriūomi darbininkams užginama laike straikų, prie darbievių statyt savo sargybas, vadina mas "pikietomis."

—Sacramento, Cal. Kalifornijos valstijoj šiūom kartu yra bedarbių 35,450, Washingtono valstijoj 16,477 ir Oregon valstijoj 9,340. San Francisco mieste 17,075. Los Angeles 10,950 ir Okland 9,630.

—Newport, Anglijoj. "Ebbw Vale Iron and Steel Co." plieno dirbykla rengiasi prie darbų atnaujinimo. Statoma daugiau naujų pečiai ir senus skubiai baigiam, kad 1 d. Spalio būtų galima pradėt darbus.

—New York, N.Y. "American Manufacturing Co.", didžiausia Suvienytose Valstijose krepšijų išdirbtuvė, turinti savo šakas Brooklyn, St. Louis ir Charleston, rengiasi su savo pramone parsikelt į Indijas, Kalkuton, kur darbininkai 15 nuosimčių pigesni. Tokiu būdu Suvienytose Valstijose 5,000 darbininkų neteks darbo.

Žinios iš Lietuvos

Pilviškiai (Vilkaviškio ap.) (Speciališkai "Amerikos Lietuviai") Pilviškių miestelis, karės metu daug nukentėjo, mažai sveikų triobų liko nesugriautų-sudegintų, vienok pernai ir šmet žymiai atsistato ir triobėsiai kaip grybai vienas po kito dygsta. Greičiausia tie gali atsistatyt savo namus, kuriems yra iš Amerikos pagalba suteikiama. Apie rinką beveik pusę vietų guli tuščiai, ne apstatyti, o pašaliais miestelio jau pusėtinai susistatė, žinoma, daugiausia žydai. Lietuviams sunku įsigriebti, kadangi žemė yra žydų savasčia, krikščionių neįsileidžia.

Pilviškiuose jau atsidarius 4 klasių gimnazija, pereitą sezoną buvo tik dvi klasių, bet per vasarą įrengta daugiausia vietos M. Afrianskio namuose ir Rūg. 29 d. pradžioje mokslo.

Baltrušų kaime, arti Pilviškių, Jono Lazoravičia kluone, Rūg. 21 d. vakare, buvo vaidinta 5-kių veiksnu drama "Iš meilės", surengė draugija "Ruta." Lošėjais buvo Rudos jaunimo kuopa. Vaidinimas pavyko gerai, pasižymėjo lošime geriausia moteriškose rolėse: Sorės — Kučinskaitė ir Danutės — Zacharavičaitė; Leivos rolėje neblogai lošė V. Žemaitis, tik tinkamai ne žydavo.

Buvęs Pilviškiuose vikaru kun. P. Garmus (iš Lazdijų) dabar rengiasi vykt Amerikon, rinkti aukų rengiamai Barzduose seminarijai. Kun. Garmus yra pasižymėjęs čia kaip geras pamoklininkas, gerai makąs pakeikt liberalus—bedievius, taigi vyksta į tą "aukso šalį," pas lietuvius doliarų parinkt savo dvasiškiems reikalams...

Pilviškių bažnyčia išlikus nuo karės, bet gana susenuš, medinė, butų laikas ir griaut pakol žmonių nesužeis. Šventoriaus tvoros nuo 30 metų jau apšapė, netaisoma. Kairiam kampe šventoriaus yra 9 vokiečių kapa, karės metu palaidotų. Kleb. Švilpa, matoma, prastas klebonas.

Vienas iš naujaušjų, tai našlė F. Fromienė, vokiečiai (Peteranskiūtė), tvenkia Šėšupę ir stato maluną, čia pat bus ir dinamo motorai elektros šviesos ir pajiegos varymui. Toji pati našlė ir dabar turi garinį maluną ir duoda elektros šviesas miesteliui, bet malkų kuras perbrangiai atsieina, tai įrenkus vandenio jiegą, bus darbas našesnis. Kitas vokiečių Zakvyza, prie stoties, tokį pat maluną ir elektrą turi įtaisęs. Taiigi dabar Pilviškiai nors tiek kiltesni tapo, kad turi elektros šviesą ir net iš diejų stočių, pasidėkavojant vokiečiams.

Rūg. 28 d. buvo Pilviškiuose atleidai šv. Baltramiejaus, o kad diena buvo graži ir keliai sausi, tai ir žmonių privažiavo tiek, kad buvo pilna visur; ne visi tilpo nė į šventorių, bet jaunų vyrų kaip ir prieš 30 metų, kraujas karštas, todėl pavakaryj prasidėjo skaldymai

galvų ir su peiliais viens kitą pjaustyti, kol milicija sugaudė.

M. J. Damijonaitis.

Vilnius. Vilniaus universiteto jaunuomenė šiu metų sezonu užsiima tik politikos klausimais, bet ne mokslo.

Aną kartą D. Pohulenkos gatvėje prie cirkvės kelių dešimtų žmonių minioj kalbėjo vietos universiteto klausytojas Borauskis, buvęs karės cenzorius, kurio raudonas pašelis braukdavo lietuvių laikraščių straipsnius. Dabar šis "prietelius" pasirodo naujam vaidmeny bei pašelio.

Uždarius vietinį gudų kalba laikraštį "Naša Dumka," išskiriant gudų katalikų laikraštį "Krinica" valdžia neduoda niekam leidimo leisti kitą laikraštį. Jau buvę paduota keliatas prašymų —visiems atsakyta. Dabar padavė dar prašymą išymus gudų rašytojus Hareckis, leisti jam redaguojant, laikraštį "Belaruskija Viedomasci." Visi gūdai labai laukia rezultatu.

Vilniaus krašto apskrificio Seime atidarymo kalbą sakė gen. Zeligovskis. Žydai pasakė nedalyvausią dėl politiško suvažiavimo pobūdžio. Liepos 31 d. Vilniaus žandarai suėmė visus lietuvius kursininkus, kurie čia buvo atvažiavę pasimokyti per vasaros mokytojų kursų.

Pagrobusei senų senovės lietuvių sostinę Vilnių, lenkai, norėdami pateisinti savo biurų žygį ir, norėdami gaut tiesa, pagrobta dalyką sau pasilaikyt, daro visokius Vilniaus srityje suvažiavimus bei susirinkimus, kurie visados priima vieno turinio rezolucijas, skelbiančias žmonių norą Lenkams priklausyti. Per tą jų daromą truksmą žmogus iš šalies gali ir nepastebėt tikros padėties, gali ir nepastebėt kokių materialų ir kas, svarbiau, kančių tenka Vilniaus srities musulnams lietuviams pakelt. Kaip skaitai kur laikraštį apie tas kančias, kartais su nepasitikimu pamanai: "Kažin, ar taip jau bloga yra. Bene bus čia šiek tiek perdėta."

Ir klausėsi žmonės tos atstovo šnektos, ir dėjosi sau galvon, širdin ir ne vienam paaikšėjo, darbo žmogui, kad kokia jis kalba kalbėtų, vistiek jam pakeliumi su demokratiškąja Lietuva ir ne pakeliui su poniškąja Varšava. O atstovo kalbai pasibaigus apstojto kalbėtoja žmonių daugybė, vis visokių klausimus jam užduodami.

Ir man, visą tai girdint ir matant, skverbėsi mintis galvon: šie lenkiškai kalbą vardgieniai todėl taip dažnai prieš mus eina, kad jie musiškių inteligentų ir šiaip šviesuolių yra apieisti ir paieškinti, o dažnai pajuokiami ir užgauliojami. Nepajuok jų ir neužgauliok, tark jiems tiesų, rimtą žodį, pirmučiausia ne apie tautinius santykius Lietuvoje, bet apie įtemptą kovą liudies su ponija, ir turėsi juose gerų draugų, padarysi iš jų gerų Lietuvos piliečių, poniškiosios Varšavos priešų. N.M.

Šiądien dar ačiu Dieviui gyvenū namie, o ryt nežinau kaip gali but, nes mes ne su savaitēm ir dienom skaitomis, bet tik su valandomis. Vilgotos (palengvinimo) Teklia jieško dėl manęs, bet ar gaus tai nežinau, jeigu negausim tai turbut reikės eit tarnaut priešams, nes kurie slapstosi, neina, tuos milicija licituoja, paima arklius, karves, drabužius ir taip viską. Todėl ir aš nežinau ką daryt, ar eit, ar laukt, kada persimainys. Todėl prie visko esu prisirengęs, nes nežinau, kas bus rytoj. Už tat tau draugūž

Mariampolė. Rygiškio Jono gimnazijoje Liepos 15 d. vasariniams mokytojų kursininkams buvo paskaita K. Vanagėlio. Buvo kalbėta apie atgijimą Lietuvos ir jos kurėjus. Taip pat ši ta pasakė apie mokytojų darbą liudyje. Pabaigoj paskaitė savo eilučių. Visų kursininkų vardu P. Natkevičius išreiškė padėką Vanagėliui už atlantymą ir pasikaitą. Vanagėlis lankosi iš Varšavos. Islandietis. "Liet. Ukininkas."

siunčiu savo fotografiją kaipo atmintį, nes prie tokių aplinkybių galima ir nepasimatyti.

"Karys."

Janava yra netoli Kauno. Žmonės čia baisiai sulenkinti ir laiko save ponais, arba bent ne "prastais," bet poniškais. Šiaip gi iš pažiūros tai nuskurde, nuvargę musul žmoneliai, tik kad jiems įvairių "poniškuomo apaštalu" galvos pramuštos, o musul šviesuomenės apieisti ir paieškinti. Žinomas dailikas, paklausius jų kalbų ir paviršutinai sprendžiant, rodosi yra tai baisiausi musul nepriklausomybės priešai, ir tartum didžiausi ponų šalininkai ar bernai. Bet tark tiems dvasios vargšeliams žodį nuoširdų, tiesų, neužgaulj jų ir nepajuok, o aiškiai jų kalboje išdestyk, ką demokratiška Lietuva nori — rasi juose gerų draugų, išmintingų klausytojų, nuoširdžių demokratizmo šalininkų, ištikimų musul piliečių.

Štai aną dieną, Liepos 24 d., St. Seimo narys P. Rušcekas, išėjus žmonėms iš bažnyčios, prabilo į tuos dvasios praščiokus lenkų kalba. Ir pamažėli, aiškiai pasakoją, kokius įstatymus St. Seimas yra dėl žemės išleides, aiškina, kaip sunkiai Lietuva kovoja dėl demokratizmo, kaip musul dvarininkai, burijų buriais išbėgo Varšavon, kad iš ten atsivestų legionus, kad neleistų dvarų žmoniems dalinti, kad šičia savo poniškuosius įstatymus įvestų, žmonėms naują jungą antmestų. Pasakoją, kad, girdi, pas mus visi įstatymams yra lygūs, kad niekas negali but persekiojamas už tai, kad jis kalba viena ar kita kalba, kad Lietuvoj lenkų kultūra nėra persekiojama, kad lenkai turi tiek mokyklų, kiek turēt nori ir istengia, bet kad yra ir bus persekiojama lenkų politika, kuri veda prie to, kad Lietuva prie Lenkijos prijungus, kad Lietuvoje ponų galybė įvestų ir tt.

—Suvienytas Valstijų kongresui pašaliniai žmonės duoda patarimus, kad neatlygint Vokietijos piliečiams už jų konfiskuotas ir užgriebtas nuosavybes karės metu, pasilaikant tą kaipo atlyginimą už vokiečių submarinų nuskandinimą laivo "Lusitania"

—Philadelphijos laikraščiai ne pasiganėdina dabartine Suv. Vals. popierinių pinigų forma, dėlei jų didumo, nes turint jų daugiau, suimama daug vietos. Patariama sekt užrubežinių šalių šiądieninių pinigų formata gal tikimasi, kad ir čia tuojau parsieis pinigus ne skaityt, bet svert, kaip kad Rusijoje ir Lenkijojej).

—Amerikos žydų rabinų susivienijimo prezidentas Kalisch kviečia visus rabinus, kad jie nulaikytų sinagogose speciališkas pamaldas, 11 d. Spalio, prašant Dievo, kad įvykstančioji Washingtono konferencija sutartų visai nusiginkluot.

—Prezidentas Harding suspandavo gražinimą 300 armenų, kurie sulgy imigracijos tiesų, perviršijo kvotą armenų emigrantų ir todėl negalėjo but įleistais į

Vanagėlio. Buvo kalbėta apie atgijimą Lietuvos ir jos kurėjus. Taip pat ši ta pasakė apie mokytojų darbą liudyje. Pabaigoj paskaitė savo eilučių. Visų kursininkų vardu P. Natkevičius išreiškė padėką Vanagėliui už atlantymą ir pasikaitą. Vanagėlis lankosi iš Varšavos. Islandietis. "Liet. Ukininkas."

Suvienytas Valstijas. Visi šitie armenai yra pabėgėliais nuo turkų persekiojimo.

—Louisville miesto valdžia prisakė visiems salijų savininkams ne samdyt salijų tiems vakarų rengėjams, ar susirinkimų šaukėjams, kurie šauktų su tikslu platinti Ku-Klux Klan gaujas.

—Altoone, numirė Jane Burlam, negrė. Ji turėjo 114 metų amžiaus. Jauna būdama ji buvo Virginijos kosmopolitų verge. Ji gerai atsiminė civiliškąją karę ir pailuosavimą negrų iš vergijos, Suvienytose Valstijose.

—Tarpe Barcelonos ir Madrido, Ispanijoje, pakilus vandeniui upėj Huerva, vanduo užliejo visus geležinkelius ir todėl persitraukė trukių bėgiojimas.

—Svento Jurgio kanale, Anglijos pakrantėse, atrasta griuvėsiai Suvienytų Valstijų baliono, pažymėto "U. S. A. No. 10."

—Buvęs Danijos kunigaikštis Axel Kristian, dabar eina kapitono pareigas ant daniško laivo "Asia."

—Silezijos lenkai, kurie prikalbėti lenkų politikierių buvo išsikraustę Lenkijon, dabar grįžta namo, keikdami lenkų tvarką ir valdžią.

—Kalifornijos augštesnės mokykios padavė valstijos legis liaturai prašymą, kad visos mokyklos butų paliuosuotos nuo mokesčių valstijos išdan, nes kitaip mokyklos bus priverstos užsidaryt.

—Chicago miesto taryba patraukė teisman dienraštį "Chicago Tribune," paskelbusį, kad laike pernykščių balsavimų iš miesto izdo išėikvota 10 milijonų doliarų.

—Jau dvi licitacijos buvo surengta Paro Robles, Kalifornijoje, kad pardavus Ignaco Paderewski'o nuosavybę už \$50,000 doliarų, kuriuos nori paaukuoti Lenkijos subankrutėjusiam izdui, bet tą jo nuosavybę niekas neperka.

—San Francisco parvažiavo 3,000 Alaskos žvejų, užbaigusių žvejonės sezoną Pacifiko vandenyne. Per 5 mėnesius savo darbo, kiekvienas šiu žvejų pelnė \$1092. Tai didžiausias pelnas, koki yra davus žvejų istorija.

—I Baltimorėj atvyko iš Toledo, Ohio, tulas Lewis, kurs čia imsis prie "Amerikonizavimo" 8,000 ateivių.

—Meksikos valdžia rengiasi išvyt iš Kalifornijos įlankos Tiburon salos 50 šeiminų indijonų, seri giminės.

—Baltimorėj taip vadina "salaveišiai" padavė mies to valdžiai prašymą, kad jiems butų leista ateinančiam žiemai rengt virtuves, kuriose butų maitinama bedarbiai. Miesto majoras Breening šitam prašymui priešinas.

—"Hawaiian" ir "Potomac" laivai, atplaukė į New Yorką, atgabeno Suvienytų Valstijų federališkos bankoms aukso, \$6,660,000 vertės. Iš tų už \$160,000 aukso atsiuntė Pietinė Amerika, likusią dalį, Vokietija.

—Artur Curtis James išplaukė laivu "Aloha," kuriuomi jis žada apkeliaut visą pasaulį, vandėnimis.

—Bostone yra apie 600 tuščių apartamentų, kurių niekas neima nuomon, nes jų

savininkai reikalauja brangią nuomą.

—Centralinėse valstijose natūrališkojo gazo magnatai susitarė ateinančiam žiemai ne leisti miestus gazo, jei miestai neleis jiems pakelt kainas už naudojimą gaza.

—Mokyklų direkcija Fresnoj, Kalifornijos valstijoje surado, kad Biblijoj šv. Jokubo psalma yra priešinga šiądieninės valdžios tvarkai, ir todėl prisakė bibliją išmesti iš mokyklų knygyno.

—Bostono miesto tarybai, "Brockton Gass" kompanija pasiūlė gazo nupiginimą 10 c. už 1000 kubišku pėdų. Miesto taryba dar nieko neatsakė.

—Šveicarijos valdžia pareikalavo nuo Ispanijos, kad ta gvarantuotų, jog ji duos vietą buvusiam Austrijos karaliaui, ir prisimtum visą atsakomybę už jo darbus, jei koki vėliaus pasirodytų ateityje, atlikti Austrijos ne nau dai, laike jo buvimo Šveicarijoje.

—Tautų Lyga pradeda jau nesirupint darbais, kurie jai yra pavesti, bet kištis į tokius reikalus, į kuriuos jai niekas ne kviečia. Ji jau rupinasi, kad butų gerai sutaičius Grekiją su Turkija.

—Porto Rice, aplinkėse San Juan, San Pedro Macoris ir Santo Domingo, siautė didis huruganas. Žuvo 22 žmonės. Nuostolių padaryta labai daug.

—New Londone, laike karės internetuot Vokietijos

skaitykite ir platinkite "Amerikos Lietuvį"

Skaitymas ir protavimas duoda žmogui stiprybę visuose takuose jo gyvenimo. Skaitant partyviškus laikraščius, pastoji partijos inagis ir aklaivo kovoji, ne kartą pats save išveisdamas, bile tik užganėdint savo partijos vadovus.

"Amerikos Lietuvis" nuo pat savo pradžios eina bepartyvišku keliu, kaip tik tinka skaityt kožnam žmogui, kuris teisybe myli.

Štai ką rašo kaimietis iš Lietuvos apie "Amerikos Lietuvį":

Gerbiama Redakcija "Amerikos Lietuio." Daug laikraščių aš skaiciau, nes skaitau nuo 9 metų savo amžiaus, bet man "Amerikos Lietuvis" už visus geriausia patinka. Aš gaudu ir dienraštį "Draugą" iš Chicago, bet nėra man malonesnio laikraščio už "Amerikos Lietuvį" Ačiu jums už gerą siuntinėjimą, nes gaudu kožna savaitę, esu labai dėkingas savo giminėms už jų malonę užrašyme man "Amerikos Lietuio". Pranas Čiepis, Daržiškių kaimas, Raudenio v., Šiaulių apskrity.

Ką rašo mokiny iš Alytaus moksloinės Gerbiama Redakcija:— Kelis kartus man teko sutikti "Amerikos Lietuvį" kuris mano širdį patraukė prie savęs. Prašau tamstos nuoširdžiai pasigailėt manęs vargdienio mokinio ir siuntinėt man "Amerikos Lietuvį." Kada aš pabaigsiu savo mokslą, tada aš jums atsilysiū. Kazys Zvinakis, Krokininkų kaimas, Krokalaikio valsč., Alytaus apskrificio.

Kareivis 10 pulko Mariampolėje prašo "Amerikos Lietuvį" prisiust. Sako: — Netikėtai mumis pateko "Amerikos Lietuvos" keli numeriai. Labai mums jis patiko. Norėtume, kad jis į musul pulką visada atsilankytų. Todėl meldžiam gerbiamų suvalkiečių užrašyti "Amerikos Lietuvį" ir prisiust musul pulkui daugiau literaturos. Sekretorius.

Toki atbalsiai iš Lietuvos nuo ukininko, nuo moksleivio ir nuo kareivio. Nieko Lietuvoje taip nereikia, kaip pagelbēt sveikas lietuviškas smegenis vystyti prie išdirbystės, pramonės, pilietystės ir savitarpinio pasielpimo. "Amerikos Lietuvis" rupinsis gerais trupinėliais mokslo parent Lietuvos žmonėms auklėtis. Kiekvieno amerikiečio priderystė savo draugams, savo giminaičiams "Amerikos Lietuvį" užrašyt.

M. PALTANAVICIA,
15 Millbury St., Worcester, Mass.

Užrašykite "AMERIKOS LIETUVI" savo giminaičiams ir savo draugams Lietuvoje

Užrašykite "AMERIKOS LIETUVI" savo giminaičiams ir savo draugams Lietuvoje

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly Published Every Thursday at Worcester, Mass.

Subscription Rates: In United States \$2.50 To Foreign Countries \$3.00 Advertising rates on application.

Entered as Second-Class matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Savaitinis laikraštis "AMERIKOS LIETUVIS," Leidžiamas kas ketvergą. Prenumeratos kaina: Sub. Valstijoje metams \$2.50 " 6 mėnes. \$1.25 Kitose viešpatystėse metams \$3.00 " 6 mėnes. \$1.50 Paviennis numeris 5 centai.

LIETUVOS REIKALAI EINA GERIJON PUSĖN.

Lietuvos reikalai užrubežiuose, pereitoj savaitėj pasiviro geroj pusėn, nes Tautų Lyga priėmė Lietuvą į savo narius, ir nusprendė Vilnių paliuosuoti nuo lenkų, paliekant jį neprigulmingu miestu Lietuvos respublikoje.

Paviršutiniai žiūrind, Vilniaus paliuosavimas nuo lenkų ir jo palikimas neprigulmingu miestu Lietuvos teritorijoj, pačiai Lietuvai dar nieko neduoda, vienok reikia viltį turēt, kad ateitėje Vilnius noriai pasiduos Lietuvai ir liksis Lietuvos miestu. Tuom tarpu reikia pasigandinti ir tokiu likimu, nes visgi tai nuotikis ką nors Lietuvai žadantis, o labiausia, kad užrubežiuose lenkų begėdiškasis godumas jau pradeda but patremiamu, ko mes jau nuo seniai laukiame.

Rods, Tautų Lygos komisijos posėdžiuose priimtas projektas dar nėra gyvenimam vykdomo, nes turi eiti į pačią T. Lygą, kuri gali jį priimt, užtvirtinti, arba atmeti, ar pareikalauti jo pataisyimo. Nežinia dar ir to, ar Lietuvos valdžia sutiks su šiuom projektu.

Bet rodosi, kad iš to projekto visgi kas nors išeis. Tautų lyga jeigu ir darys kokias permainas, tai jos bus ne labai žymios. Lietuva turi gana gerus politiškus išrovakavimus, todėl šiam projektui vargiai daug priešinsis, o gal ir galutinai su juom sutiks. Lenkijos pasipriešinimas vargiai ką reikš, nors jis ir butų stato mu, nes Lenkija savo veidmainiavimais jau visiems įgriso taip daug, kad net ir Genevoj, Tautų Lygos komisijos posėdžiuose, tarp atstovų kilo didelis pasipiktinimas lenkų intrigomis ir veidmainiavimais. Net ir pats Hymans, ikišiol pataikavęs lenkam ir francuzams, ir tas jau atmainė savo nuomonę, aciu energijai Lietuvos atstovų, ypač Galvanausko, kurs savo valios tvirtumu, ir tvirtu stovėjimu prie Lietuvos teisingų reikalavimų, atstovų nuomones privėdė prie supratimo Lietuvos teisingų reikalavimų ir Lenkijos begėdiškųjų tikslų.

Po daugeliu svarstymų ir ginčų, Hymans pasiulė savo įnešimą, kad galutinam užbaigimui lietuvių-lenkų tasyinių už Vilnių, Vilnius butų paliktu neprigulmingu miestu Lietuvos respublikoj. Prieš šitą pasiulymą gana ilgai kalbėjo Lenkijos atstovas Askenazy, kurs nē kaip nesutiko su Hy-

manso pasiulymu. Po jam ilgai ir karštai kalbėjo Anglijos atstovas Arthur Balfour, kurs nurodė daug Lenkijos veidmainiavimų, apkaltinęs ją, o iš dalies ir Lietuvą, už perilgą nesusi- taikymą savo ginčiuose už Vilnių ir trukdymą laiko, galiaus paklausė, kas yra tas Zelgowski, ar jis yra didvyriu, vertu vainiko, ar jis yra maištininku, vertu baudos, kaip Lenkija nuokart jį buvo vadinus. Sakė, apie tai jau daug kartų buvo klaus- ta, bet į klausimus Lenkija ir iki šiai dienai nieko neat- sakė, nors atsakyt jį turėjo jau seniai. Ir Lenkija, nors kartac nuo karto pasirody- davo su savo atsiliepimais, tai tik tam, kad Zelgowski pateisinus ir apgynus.

Apgynimui Lenkijos sto- jo kalbēt Francuzijos atsto- vas Leo Bourgeois, bet jo kalba tarpe posėdyj dalyvau- jančių atstovų sukėlė didelį pasipiktinimą ir murmėjimą prieš Lenkiją, taip, kad Bourgeois negavo savo kalbą pabaigt.

Šiam pabaigus buvo leista kalbēt Lenkijos atstovui Askenazy, kurs susinervavęs ir karščiomodamas, visai teisino Lenkijos pasielgimus, kaltindamas Hymanso pro- jektą ir išsireikšdamas, kad pastarasis jo pasiulymas ne- gali but priimtinu. Jam šiaip taip pabaigus savo kalbą, pa- skutinū kalbėjo kitas Angli- jos atstovas Fisher, Svedijos atstovas Branting ir Šveicari- jos atstovas Motin. Visi jie karštai kalbėdami kaltino Lenkiją ir užtarė Lietuvą, o Motin, kreipdamasis prie Francuzijos ir Lenkijos at- stovų, šaukė juos vardan tei- sybės, atsižadēt savo aspira- cijų ir taikytis, jei nori ką pelnyt su siekiamuoju tikslu prie Silezijos.

Pabaigus visiems kalbas, leista atstovams balsuot už priėmimą Hymanso pasiuly- mo, kad Vilnius liktųsi neprigulmingu miestu Lietu- vos respublikoj, ir kad Lenki- jos kariumenė iš Lietuvos butų išvaryta. Balsuojant, didelė balsų dauguma, pasiul- ymas priimtas, nors fran- cuzai su lenkais ir labai rau- kėsi.

Nubalsavus Hymanso pa- siulymą, Anglijos atstovas Balfour davė įnešimą, kad Lietuva butų priimta į Tau- tų Lygą. Įnešimas didžiumo- je buvo paremtas. Askenazy karštai protestavo prieš įnešimą ir Lietuvos priėmi- mą. Po apkalbėjimų leista balsuot. Prieš įnešimą bal- savo tik Lenkijos Askenazy ir Rumunijos Take Janescu. Situom tarimu Tautų Ly- gos komisija Lenkijai sutei- kė skaudų politišką smugį,

kurs liekasi pirmutiniu Len- kijos žingsniu prie jos kar- jeros liepto galo. Tame pri- klauso aciu Lietuvos atsto- vų kantrumui ir Anglijos at- stovų įtekmei. Dabar visas dalykas eis patvirtinimui Tautų Lygos, ir jei visas bus užtvirtintu, Tautų Lyga siųs kariumenę išvartimui lenkų kariumenės iš Lietu- vos teritorijos. Kad Tautų Lygą ši nutarimą patvirtins, nēra abejonės, nes ten bus daugiau Lietuvos užtarėjū. Klausimas tik, kaip bus nus- tatytas rubežius tarp Lietu- vos ir Lenkijos. Iš Hymanso pasiulymo galima su- prast, kad rubežius turētų liktis sulyg Curzono nusta- tymo, savivaldą paliekant tik išimtinai Vilniaus miestui, nes yra pasakyta, kad Vilnius turi liktis Lietuvos respublikoj. Ar tas liksis aiš- kumoj, pamatysime vėliaus.

Išvartymas lenkų kariu- menės iš Lietuvos nebus be skriaudos Lietuvai ir pačiam Vilniui, nes lenkai liuosno- riai ne išeis. Juos turės iš- varyt vakarinės Europos kari- rumenės, o tų visas išlaidas turės padengta Lietuva ir Vilniaus miestas. Bet tą vis- ką iš anksto spręst dar nega- lima, nežinant tikrai, ar Lie- tuva šitą Genevoj nutarimą galutinai sutiks priimt. Pa- lauksime dar valandėlę, o viską pamatysime.

Priėmimas Lietuvos Tau- tų Lygon Lietuvai yra labai svarbi, nes su jos priėmimu, Europa jau turi su Lietuva skaitytis ir jai pripažint po- litiškas tiesas. Ikišiol laikiniai pripažinimai Lietuvos, abe- lioj palitikoje nieko nereikšia. Priėmus gi Lietuvą. Tautų Lygon, Lietuvos pripažini- mas jau turės didelę reikš- mę, nes joje dalyvaus Lie- tuvos atstovai, kurie saugos Lietuvos reikalus.

Suprantamas daiktas, ge- rovė nuokart dar neįvyks ir šiūmi nuotikiai dar nėra ko džiaugtis, nes kol Lietuvos kaimyniškos šalyse naminė tvarka kiek nusistovės, Lie- tuva vis turės nesmagumus. Vienok lenkų veidmainiavi- mams pripildžius savo saiką, ir kuomet užrubežinės šaljs jau netenka kantrybės, ir ima apie lenkų veidmainiavi- mus viešai kalbēt net ir iki- šiol lenkams bernavusios Tautų Lygos komisijos posė- džiuose, tai yra ženklas, kad Lietuva nors ir lėtai žings- niais, vienok artinasi prie savo tikslo atsieikimo.

KĄ PROHIBICIJĄ DAVĖ ŽMONĖMS?

Jau daug kartų politikoje persitikrinęta, kad šalyje, ku- rios politikoje įsiviešpatauja bažnyčia, šaliai parsieina už tą nukentę.

Suvenyose Valstijose jau nuo seniai prie politikos sie- kē taip vadinamų "kvėke- rių" bažnyčia, kuri pasisklai- džius savo įtekme po įvairių sektų priedanga, platino blaivybės idėją. Nieko ne atsiekusi savo šventikų pa- moksluose, emė steigti įvai- rias savo bažnyčios draugi- jas, platinančias tikslą išnai- kint svaiginančius gėrimus. Emė daug laiko, kol "kvėke- rių" idėja prasiplatino vie- noj tai kitoj valstijoj. Iš pradžių vienamė tai kitame miestelyje panaikinta gartu-

vės metam ar dvejiem, ku- riam pranslinkus, gyventojų balsais vėl sugražinta, tai už kiek laiko vėl panaikin- ta.

Tokiais gertuvių panai- kinimais kvėkeriai nebuvo užganėdinti ir savo darbą varė tol, kol ne užviešpatavo savo pasekėjais tulj valstijų legislaturas, kurios jau ir valstijoj įvedė "blaivybę," nuo syk tik tulam laikui, o vėliau jau ir be laiko apru- bežiavimo. Atsiekus tiek, kvėkeriai pradėjo kėsintis "blaivybę" įvesti ir visoje ša- lyje, bet, kad tą atsiekuš, su- lyg konstitucijos, turi susi- daryt tam tikras valstijų skaitlius. Kadangi valstijos turi valdomos valstijų gy- ventojų balsavimais, tai rei- kia turēt reikalingus balsuo- tojus ir tai užtekiname skaitliuje, kad jų balsais pa- ėmus viršų. Balsuotojais tokiam ar kitokiam rei- kale yra geriausia moters, nes jų niekad ir niekur nes- tokuoja bažnyčios susirinki- muose, ir apart to dar mo- ters viską išpildo, ką joms šventikas liepia ir prisako. Tad imta platint idėją, kad valstijose butų leidžiama moterims balsuot. Metai po metu, moterims balsavimo tiesų pripažinimo šalininkų skaitlius vis didinosi ir ga- liaus moters įgijo balsavimo tiesas. Tada jau protestonų bažnyčios, vadovaujant kvė- keriams, virto tikromis poli- tiškomis įstaigomis, kurių kiekvienoje ir prieš kiekvie- nus balsavimus, vieton pa- maldų, buvo tik moterims diktuojama, už ką balsuot. Ačiu tam, šiadien moters tik ir balsuoja už tai, kas joms prisakyta šventikų.

Balsuotojų skaitliui pasi- didinus, imtai pirst "blaivy- bės" įvedimo visoj šalyje. "Sausų" valstijų skaitlius padidėjo ir susidarjus jų at- skaidam skaitliu, dangi kuomet daugybė balsuotojų buvo paimtais kariumenės, įbrukta ta "blavybė" visai šaliai, net nelaukus galutinio balsų suskaičymo, nes tais laikais skubintasi pasivyti Europos šalis, kurios karės metu buvo sumažinę svaigi- nančius gėrimus, o kaip ku- riuos ir visai panaikinę, bet kad toliau nubėgus dar ir už Europą, tai geriau nus- pręsta vieton sumažinimo ir tulj panaikinimo, visai pa- naikint, visai ne atsivel- giant į Europą, kuri svaigi- nančius gėrimus buvo apru- bežiavusi tik karės metams. Ir tokiu budu Suvenyotos Valstijos virto bažnyčios au- ka—įvedė blaivybę.

Girtuoklybė yra bjaurus dalykas ir jį labai daug žmo- niai yra nusidėjusi; jos nu- sidėjimus niekas ne apskai- tys ir todėl blaivybė, ar pro- hibicija šiūmi žvilgsniu bu- tų išteisinta, jei nebutų ki- tais keliais žmonijai prasi- kaltusi dar daugiau už pačią girtuoklybę. Pažūrėkime, ką ta vadinamoji prohibicija atnešė Suvenytų Valstijų gyventojams.

Gritybė jį ne ant mažiausio krislo ne sumažino (apie panaikinimą ne gali but nė kalbos). Žmonių gyvenimo namus jį pavertė bjauriausi- siais urvais. Kur auklėja- ma jaunoji karta, kur vieta žmogaus gyvenimo, šiadien ten bravorai ir degtinės par-

davyklos. Pirmiau po vienu stogu buvo vienas ar kitas girtuoklis, tai jie ėjo tam tikron įstaigon ir ten pra- leido savo netikdusį laiką ir skatiką, o skatiko netekęs, iš ten turėjo išeit; jei pajiegė, nuėjo namo, jei ant gatvės "iškrypo iš tvarkos," atsidu- rė policijoj. Šiadien kitaip. Vieton vieno girtuoklio, visi namai degtine prasmirdę, nes kiek šeimynų name gy- vena, kiekvienas šutina deg- tine. Gatvėse "žasis varinė- jančių" nē kiek ne mažiau, kaip buvo pirmiau. Kurie neturi progos pasidirbt sau degtinės, tie visada "serga" ir su receptais iš aptieku jį sau gabenasi. Su skaudan- čiomis galvomis šiadien kur- kas daugiau vaikščioja negu pirmiau, nes gėrovai, pro- gai pasitaikius, geria tiek, kad užtektų ilgesniam lai- kui, nes gal negreit kita to- kia proga pasitaikys. Kri- minališkų prasižengimų, nuo 1 d. Sausio, 1920 iki 1 d. Liepos 1921 m., dėlei girty- bės, 1/2 nuošimėju buvo dau- giau negu anais laikais, ka- da blaivybės nebuvo. Palei- stuvystės, nemečių prasiže- ngimų, vagysčių, muštynių ir kitų prasižengimų, iš prie- žasties girtybės, per tą patį laiką buvo 1.9 daugiau negu prieš "blaivybės" įvedimą. Tulose valstijose jau perma- žai vietos kalėjimuose ir pataisos namuose, reikia sta- tyt naujus, didesnius. Tar- pe gėrimo, ar girtuokliavi- mo, visas skirtumas tarp šių "blaivybės" dienų ir anų, praieitų laikų, tame, kad pir- maiau reikdavo eit gėrimo pasijieškot tam tikrose įstai- gose, o dabar jų jieskoma gyvenamuose namuose, arba ant vietos pasidirbama.

Įvedus "blaivybę," šimtai tukstančių žmonių išmesta iš darbo, kurių dalis virto kriminalistais. Nē kiek ne mažesnis žmonių skaitlius patraukta prie tiesų min- džiojimo, nes jie patraukta prie dirbimo gėralų, kas tie- somis užginta, ir nekaltiems nieko žmonėms uždėta ant pečių sunkioji gyvenimo našta. Pirmiau kentė tik girtuokliai o dabar už gir- tuoklius turi kęst ir nieko bendro su girtuokliavimu nieko neturinti, kadangi girtuokliai, o sykiu ir "blai- vybės" išperėtojai, nieko ne- jaučia, nes apart savo "tik- slo" daugiau nieko neturi.

Kada nebuvo "blaivybės," tada valstijoms ir miestams bravorai ir gertuvės sumo- kėdavo dideles sumas pinigų, už kuriuos miestų ir valsti- jų valdžia aprupindavo vi- sus reikalus ir dar atlikda- vo. Dabar pinigų nėra iš kur imt. Nėra jokia naujie- na šiadien išgirst, kad mies- to išdas tuščias, kad darbi- ninkams jau antras mėnesis algos ne išmokama, kad ži- burių gatvėse nežibinama, kad mokyklos užsidarė, kad gatvės jau antri metai ne- šluojama, kad mėšlai ne ve- žama, nes už tą viską nėra kuom užmokēt — išdas tuš- čias. Dar kur geriau sto- vinti miestai, sulindę iki au- sų į skolas, pardavinėjo savo bonus, bet ir tų jau nie- kas neperka, nes nėra kuom pasitikt. Ir tas ištikto tuom trumpu laiku "blaivybės" gyvavimo. Nėsant iš kur imt

pinigus, pradėta krauti ant gyventojų mokesčius, ir tai ne mažus. O čia mokesčius mokēt ne lengva, nes darbo nėra, žmonės ne dirba, pra- monė apmirus. Darykite ką norite ir mokėkite, nes turinti nuosavybę, nekur dingsite. Moka. Kās turi koki namelį, leidžiamą nuo- monėn, plėšia su kraujais nuo nuomininko, netik kad tuo- mi plėšimū surinkt mokes- čiams išleistus pinigus, bet kad dar ir sau kiek pelnyt. Pramoninkai daro tą patį. O viską turi nukest nieko ben- dro neturintieji su girtuok- liyste. Girtuokliai ir "blai- vybės" išauklėtojai to ne ken- čia, nes jie jokios nuosavy- bės daugiausia neturi, o pas- tarųjų didesnė dalis jau iš- brazdėjo į Kanadą ir Angli- ją, kad ir ten "pasidarbuot," įvykint "visuotinę blaivybę." Parsieina tad viską kęst ant vietos gyvenantiems, ir kęst daugiau, nes miestų ir vals- tijų valdžios pinigų reikalau- ja kur kas daugiau negu pir- miau, o sumokēt juos nėra kam. Pirmiau tik vieni gė- rovai užlaikydavo policiją ir jos teismus, ir dar atlikda- vo miestų išdams. Dabar gėrovai geria ir nieko ne- duoda, o policijos reikia dau- giau. Valstijoms reikalingi milijonai doliarų per metus palaikymui armijos agentų atimnėjimui degtinės nuo jos dirbėjų, ir supylimui į sutrų nuotraukas, kuomi teršiamu vanduo ir tą vande- nį paskui žmonės turi su- gert.

Dėl stokos darbų, dėl sto- kos miestų išduose pinigų, praslinkus keliems metams bažnyčios įvestos "blaivy- bės" gyvavimo, iš ikišiol bu- vsių gražių ir švarių miestų, turėsime tik skeletus, reiškiančius, kad tai buvo kada miestai.

Valdžia padarė didelę klaidą priimdama kvėkerių išsvajotą "blaivybę." Rods, jį įvedė kvėkerių šalininkai, pasitarliaujant "minkštapa- džiu" Johnsonui. Girtuok- lybė reikėjo ne akiai už- pegiu sunkioji gyvenimo našta. Pirmiau kentė tik girtuokliai o dabar už gir- tuoklius turi kęst ir nieko bendro su girtuokliavimu nieko neturinti, kadangi girtuokliai, o sykiu ir "blai- vybės" išperėtojai, nieko ne- jaučia, nes apart savo "tik- slo" daugiau nieko neturi.

Kada nebuvo "blaivybės," tada valstijoms ir miestams bravorai ir gertuvės sumo- kėdavo dideles sumas pinigų, už kuriuos miestų ir valsti- jų valdžia aprupindavo vi- sus reikalus ir dar atlikda- vo. Dabar pinigų nėra iš kur imt. Nėra jokia naujie- na šiadien išgirst, kad mies- to išdas tuščias, kad darbi- ninkams jau antras mėnesis algos ne išmokama, kad ži- burių gatvėse nežibinama, kad mokyklos užsidarė, kad gatvės jau antri metai ne- šluojama, kad mėšlai ne ve- žama, nes už tą viską nėra kuom užmokēt — išdas tuš- čias. Dar kur geriau sto- vinti miestai, sulindę iki au- sų į skolas, pardavinėjo savo bonus, bet ir tų jau nie- kas neperka, nes nėra kuom pasitikt. Ir tas ištikto tuom trumpu laiku "blaivybės" gyvavimo. Nėsant iš kur imt

tinai primesta tik šali nua- lins, nieko gero nesuteiks. Tame persitikrino net ir ši- adien visų ignoruojama Rusi- ja, kuri panaikino dar caro išteigtą "blaivybę," leido iš- dirbt ir pardavinēt svaigi- nančius gėrimus, tik apkro- vė jų dirbėjus ir pardavėjus dideliais mokesčiais, kad jų neleidus pridirbt ir parduot daug.

Jeigu Suvenyotos Valsti- jos pataisytų tą priedą, ku- rį pridėjo prie konstitucijos 18 paragrafo, ir leistų svaigi- nančius gėrimus išdirbt ir pardavinēt, kad ir su ma- žesniu alkoholio nuosimčiu, uždėdant didelius mokesčius ir suvaržant jų pardavinėji- mą, labai daug gero padary- tų ir šaliai, ir šalies gyven- tojams, nes tuomi panaikin- tą namines degtinės dirbyk- las, paliuosuoti gyvenamuo- sius namus nuo netinkamo jiems amato, panaikintų tie- sų laužymą, ir surinktų dalį savo reikalams pinigų, kurie dabar sunkiamai iš gy- ventojų, šiais sunkiais krizi- ciais metais. Prieverta dar nie- kam nėra atnešus gero, var- giai jį galės atnešt ir šiauri- nei Amerikai, nes iš to trum- po prohibicijos gyvenimo pa- sirodo, kad apart gyventojų mokesčiais prispaudimo, prohibicija žmonėms dau- giau nieko ne davė.

APLINK APSIŽVALGIUS

New Yorke yra rengiama didelė paroda "America's Making," kurioje dalyvaus ir lietuviai, idant parodžius, kuom lietuviai prisidėjo prie Šieurinės Amerikos išaugini- mo. Parodos surengimas kainuos 100,000 doliarų. Ji prasidės 29 d. Spalio ir tęsis mažiausia dvi savaites, kur dalyvaus apie milijonas žmo- nių, įvairių tautų. Bus ir prezidentas Harding. Lietu- vių Filmų bendrovė ims šios parodos paveikslus.

Kadangi bus didelės iš- laidos šios parodos surengi- mo, tai surinkimui kiek pi- nigų, parodos komisija 2 d. Spalio rengia koncertą lie- tuvių distrikte Brooklyne, į kurį kviečia aplinkių lietu- vius atsilankyti. Lyginai komi- sija prašo lietuvių pramonin- kų ir draugių, kiek galint paaukaut į komisijos išdą, kreipiantės lietuvių skyriaus išdininke adresu: Jurgis Tumasonis, 222 S. 9-th St., Brooklyn, N. Y.

Lietuvių skyriaus komisi- joj dalyvauja: J. Tumasonis, J. P. Mačiulis, Kaz. Labanas, Mot. Sadauskas, K. Karpit- ė, J. Vaška, L. Šimutis, Baltuškenė, A. Dailydžūtė, P. Zubrickas, Z. Ručinskas, J. Ginkus ir V. Širvydas.

Į Suvenyotas Valstijas at- vyko Martynas Yčas, kaipo atstovas nuo Lietuvos refor- matorių bažnyčios, kad daly- vlyvaut reformatorių sva- žiavime, kurs atsisbu Pitts- burghie. Po suvažiavimui, Yčas atlankys tulas lietuvių kolonijas.

Christian Science Moni- tor ilgokame straipsnyje ap- rašo gabumus lietuviu dai- lininko Čurilonio, ir jį vadina vienu iš gabiausių Lietuvos dailininkų.

LIETUVIAI AMERIKOJ

Naugatuck, Conn. Nors liudna rašant apie netikusius mūsų kolonijoms lietuvių darbus, bet negalima nutytylėt jais ne pasibjaurėjus. A. M. savo "burdingieriu" sudaužė galvą ir paskui padavė policijai. Sudaužytasis teismo tapo nubaustas 25 doliariais, o pats mušeika likosi teisus. O tą daro vis girtuoklystė, nuo kurios mūsų viengėnčiai, bent tuli, jokiū budu negali atsipratint, ir netik kad protą praradę sau sveikatą pasitrupina, bet dar ir savo sunkiai uždirbtus skatikus mėto, jais lopo policijos teismo pažus.

Tokiems lietuviams aš patarčiau gerą vaistą, kurs sudėdytų jiems ir sveikatą, ir pinigą. Tokiu vaistu yra rimtas laikraštis, kaip kad "Amerikos Lietuvis," kurs duoda labai daug pamokinių, parodančių kaip žmogui reikia gyvent. Tas kainuotų visai mažai pinigų, o nauda būtų šimteriopą, nes apart pasimokinimo, jie turėtų už-

juos but visada kuo arčiausia namų, kuo arčiausia švarumo ir čėdijimo drabužių. Ne rėdykite juos šilkais, akiniais, ne dažykite jiems veidukus. Nepasakokite jiems nebutus daiktus ir visokius niekniekius. Kalbėkite su jais visada aiškiai, rimtai, teisingai, ir taip, kad trumpuose jų žodžiuose jie suprastų ką jūs kalbate jiems, nes kitaip juos išauklėsite melagiais, liežuvininkais ir veidmainiais. Prasižengus jiems kame nors, ne bauskite juos mušimu, bet rimtu ir aiškiu žodžiu, be keiksmo, be pliovonių, tik taip, kad jie suprastų jūsų valią. Atminkite, kad kudiškis taip kaip šmotelis minkšto vaško; jei atidžiai ir švelniai su juom elgsitės, nulipinsite iš jo ką tik norėsite, bet jei jį minkysite ir drabstysite kaip kokį nekenčiamą, jį pavėrsite į niekus, taip, kaip kad ne tik jūs, bet niekaš kitas juom ne pasinaudos. Tas pats ir su žmogum, kudikystės dienose. Atminkite.

Kada vaikučiai jau paaugę, jiems nuobodu kartais vieniems, nes jų augantis ir vystantis kunas, reikalauja mankštinimosi. Todėl leiskite juos į mokyklėles, tokias kaip Aušrelės, arba ir į pačią Aušrelę, tegul ten, jums matant ir juos saugojant, pasimankština, pasidžiaugia ir įgija sau įspūdžius, kurie sustiprina jų šilukes. Tokiu budu jie išsiauklės po suaugusių prie žiurkės, išvengs praleidimo laiko gatvėse, neturės progą praradinti prie bjaurių papročių, prasilavinš šio-to, pripras prie susirinkimų ir draugiškai laiko praleidimo, o ateityje džiaugsitės jais ir visuomenė. Neklausykite jų, kurie tokias mokyklėles, kaip Aušrelės, peikia ir jums pataria savo vaikučius ten neleist. Toki patarėjai, arba nesupranta tokių mokyklėlių naudą, arba pavydi jų vaikučiams lemtos ateities. Žmogus,

siėmimą liuosuoju laiku ir tada dėl nuobodumo nereikėtų užsiimt girtuoklybe ir nepadoriais darbais. O dabar kas iš to, kad žmonės, ne skaitydami laikraščio, neturi ką veikt, ir dėl nuobodumo renkasi į burius, kelia gėšrynes, o gėrimas protą užnuodinę, vienas kitą skriaudžia visokiais budais. Nesenai vienas parsiėdęs savo pažįstamą, atėmė nuo jo 300 doliarų. Netekęs pinigų, patraukė savo skriaudėją teisman, bet šis turėjo savo liudininkus, tai skundėjas bylą pralošė ir dar teismui už žiburius turėjo užsimokėt. Tas skriaudėjas t jau yra papratęs į tai, kaip lenkiška kiauulė į Lietuvos bulves, tai kaip tik nujaucia pas ką kelis doliarus, tai tuojau nusivažina pas save, nugirdo, ir paskui su savo kankia elgiaisi kaip jam patinka.

Lietuviai! Saugokitės tokių žmonių. Meskite girtuoklystę ir imkitės prie skaitymo. Neterškite lietuvių vardą, nes lietuvių vardas yra brangus ir jis neprivalo but valkiojamas policijos knygoše. Nemėtikite savo pinigų balon. Geriau nusipirkite Lietuvos paskolos boną, ar paaukaukite kiek Vilniaus gynimui. Atminkite, kad mūsų Tėvynė laukia ir mūsų ir pagalbos, ir dorų žmonių. **Drutmedis.**

Phillipsburg, N. J. M. Šleiniene, užlaikanti čia krautuve, tapo apgavikų aukka ir dėl savo lengvatikystės nustojo 700 doliarų, gyvais pinigais. Vėlyvu vakaru pas ją atsilankė du nepažįstami vyriškiai, rusai, ir nusipirkę šio to, pasiulė jai paimt nuo jų pardavimui pavalią. Atminkite, kad kudiškis taip kaip šmotelis minkšto vaško; jei atidžiai ir švelniai su juom elgsitės, nulipinsite iš jo ką tik norėsite, bet jei jį minkysite ir drabstysite kaip kokį nekenčiamą, jį pavėrsite į niekus, taip, kaip kad ne tik jūs, bet niekaš kitas juom ne pasinaudos. Tas pats ir su žmogum, kudikystės dienose. Atminkite.

Kada vaikučiai jau paaugę, jiems nuobodu kartais vieniems, nes jų augantis ir vystantis kunas, reikalauja mankštinimosi. Todėl leiskite juos į mokyklėles, tokias kaip Aušrelės, arba ir į pačią Aušrelę, tegul ten, jums matant ir juos saugojant, pasimankština, pasidžiaugia ir įgija sau įspūdžius, kurie sustiprina jų šilukes. Tokiu budu jie išsiauklės po suaugusių prie žiurkės, išvengs praleidimo laiko gatvėse, neturės progą praradinti prie bjaurių papročių, prasilavinš šio-to, pripras prie susirinkimų ir draugiškai laiko praleidimo, o ateityje džiaugsitės jais ir visuomenė. Neklausykite jų, kurie tokias mokyklėles, kaip Aušrelės, peikia ir jums pataria savo vaikučius ten neleist. Toki patarėjai, arba nesupranta tokių mokyklėlių naudą, arba pavydi jų vaikučiams lemtos ateities. Žmogus,

Sutikus pasidalyt pelnu pusiau, jie paėmė Šleiniene pinigus, suvilgė geltau skįstimu ir sudėję juos į daugelį plynų popierių, po valandėlės jai įdavė pundeļ dručiai surištų, prisakydami neštis namo ir greit jį neatidaryt, nes dar šlapi pinigai, galėtų greit sugest nuo staugios šviesos. Šleiniene parkeliavus namo ir laukus iki rytojui, atsidarė jai įduotą pundeļ, tikėdamasi ten rast kelis kartus daugiau pinigų, negu ji buvo meisteriams įdavusi. Bet vieton to ko tikėjosi, atrado pundeļ plynų popierių, ant kurių viršaus buvo padėta viena nauja doliarinė.

"Easton Express."

Union City, Conn. Pas mus atsibuvo komunistų prakalbos su agitacija prieš Lietuvos paskolą ir Lietuvos valdžią. Kalbėtojum buvo tulas iš N. Yorko atsibeldęs Jukelis. Nuėjau ir aš pasiklausyt, kas naujo bus pasakyta, nes plakatuose buvo skelbta, kad labai daug naujo bus papasakota. Nuėjęs salę radau tuščią, nes nebuvo nė kalbėtojo, nė publikos, ir tik kiek palaukus, keliatas atėjo. Pasirodė ant pagrindų ir vakaro pirmininkas su Laisve rankoje, kurs pasiūlyrėjęs į laikraštį, suuko: "Darbininkai! Šitōs prakalbos yra surengtos su tikslu parėmimo Rusijos darbininkų. Mēs norime, kad mūsų miesto lietuviai remtų Rusiją, o ne Lietuvos buožių ir budelių valdžią."

Toliaus kalbėjo jau tas Jukelis, kurs šukavo, kad reikia nuverst kapitalistus su visomis republikomis ir viską paimt į savo rankas, taip lygiai ir Lietuvos valdžią. Ir daugiau nieko lemto nepasakęs, emė visus tuos, kurie nenori but revoliucionieriais, plust visokiais "žalčiukais," "gyvačiukais," "rupužiukais" ir kitaip. Paskui dar purijo ant sandariečių, kurie darbininkams daro visokius trukdymus, nes su savo agitacijomis lenda prie darbininkų ne savo organizacijų, dargi prisidengę L.D. L.D. skraistėmis. Toki darbininkai, kurie neturi savo organizacijos, tai esą lygiai negruvi, kurs per paklodę galvą iškišęs, laukia kol kas jam kas suduos guminiu kamuoliu. Paskui dar daugiau visokių niekų pripasakojęs priminė, kad jis dykai čia atvažiavo ir už savo prakalbą nieko neskaito, kad tik darbininkams padarius gero, bet savo vadinamą prakalbą užbaigęs, susirinkusius kvietė sukelt aukų išlaidų padengimui.

Abelnai sakant, Jukelis butų tinkamesniu ir cirkininkus, negu prakalbininkus. Kraiposi, šaiposi, karščiuojasi, šokinėja, trepsi, o kalboje neturi nė tēmos, nė minties. Griebiasi vieno, nuo to šoka ant kito, tą palikęs prie trečio, ir taip jokio senso neparodo. Tokias prakalbas gali pasakyt net ir Lietuvoj kiauuli viršininkas, ne užimdamas nė ant estrados vietą. Nesuprantu, kodėl lietuviai pasirodo, ir drįsta pasirodyt ant tiek suvaikėjusiais, kad nepajiegia suprast ir pažint tokių neva kalbėtojų vertės, ir nesigėdi jiems

rengt vakarus, ir į tuos vakarus kviest publika. Juk tai panieka ne kam kitam, kaip tik rengėjams, kurie pasirodo absoliutiškai neturinti supratimo, nė apie prakalbų, nė tokių kalbėtojų — cirkininkų vertę.

Pagal Peci.

Lowell, Mass. 8 d. Rugsejo Teisybės Mylėtojų draugija turėjo surengusi prakalbas. Kalbėtojum buvo "garsusis" Jukelis, kurs mėgino susirinkusius įtikint, kad Lietuva, kaip mažytė šalis, negali pati savim valdytis, ir todėl turi dėtis prie Rusijos sovietų, nes ten viskas taip gerai, kad net ir visi valdininkai gauna lygias algas ir ragino susirinkusius šelpt Rusiją, ypač tiems, kuire žino kaip alkaniems reikalinga pašelpa. O draugijoms liepė neselpt Lietuvą. Draugijai, rengusiai šias prakalbas, turėtų but didelė gėda už pasikvietimą sau kalbėtojum Lietuvos ir lietuvių prieš. Jam tarpe lietuvių ne turėtų but vietos. Kad jam tik Rusija rupi, kokių nebuitu jų jis tarp lietuvių eina ir lietuviams neva prakalbas sako. Tegul eina kalbėt pas rusus. Šalin iš mūsų tarpo Lietuvos ir lietuvių priešai!

Šv. Juozapo draugystės pusmetiniame susirinkime buvo pakeltas klausimas kas link Lietuvos paskolos bonų pirkimo. Ši draugystė jau pirmiau pirkusi už 300 doliarų; dabar atsiradus priešingų, dalykas likosi atidėtas apkalbėjimui kitame susirinkime.

18 Rugsejo turėjo susirinkimą ketvirtas skyrius Lietuvos piliečių. Susirinkime skaityta Lietuvos misijos laiškas, raginantis pirtk L. P. bonų. Nutarta sušauk mas-mitingą ir tame įsteigt L. P. stotį ir imtis prie darbo su visu smarkumu, nes 4 d. Spalio atsibus prakalbos, kurios čia yra butinai reikalingomis. Apart to nutarta atidaryt suaugusiems mokyklą, kurioje butų galima lavintis gramatikos ir aritmetikos. Kas norės prisidėt prie šios mokyklos, turės dėt 5 doliarus. Pradžią jau padaryta, nes kelios ypatos jau užsirašė ir pinigų įmokėjo.

Buvo manyta įsteigt mokyklėlę ir čiagimiams lietuvių vaikučiams, praėjusio vasaroj, bet nepavyko, nes komitetui nenusisekus dalyką kaip reikiant išaiškint, miestas atsiskakė suteikt mokyklai kambarį. Dar net ir angliškame laikraestyje "Lowell Sun" buvo paškelbta, kad neleistina mokint svetimos kalbose, miesto mokyklos kambariuose. Gal tas nors, ateinančioj vasaroj pavyks.

Tai vis dailūs sumanymai, kad tik jie kur ne žlugtų. **Lowellietis.**

MOKYKLOJ.

Kunigas—Pasakyk, mažytė, kodėl mēs poteriuose prastome Dievo duot duonos tik vienai dienai, o ne visai savaitėi, ar mėnesiui.

Mokinys—Todėl, kad butų šviežesnė, nes jei gautume visai savaitėi, ar mėnesiui, tai labai sudžiotų, kad ir įkast nebutų galima.

PO MEDŽIU

Malonūs broliai ir sesers, Po Medžiu mums yra geriausia, o ypač dabar, kada jau oras kiek atvėso ir jau nereikia jieskot vėsių vietų, kaip kad budavo esame priverstais tai daryt pusanthro mėnesio atgal. Užtaigi čia dabar mūs ir susirenka vis didesni burlėliai. Aną vakarą eidamas aš pro "Aušrelės" kambarius išgirdau nepaprastai dailų giedojimą. Zingėdaudamas užėjau pasiklausyt giedojimo ir persitikrint, kas gieda. Ir kaip nusistebėjau jėgės ir pamavaikučių. Visi dailiai sugrupuoti choro formoj, mergaitės sustoję pirmose eilėse, o vaikai jų užpakalyj, sustatyti ant kedžių, taip, kad butų augščiau už pirmasias eiles. Pora vaikinų pridaboję tvarką, kad visi tinkamai stovėtų savo eilėse, mokintoja skambina pianą, o vaikučiai gieda "Kiskelį," paskui "Birutą." Tų vaikučių balsų harmoniją girdint, o nematant kas gieda, niekas negalėtų tikėtis, kad tai gieda jaunučio amžiaus lietuvių vaikučiai. Pabaigus giedojimus jie emėsi prie žaislų, šoko "Aguonėlę," "Noriu miego" ir kitus. O kiek tuose vaikučiuose džiaugsmo, energijos ir gerų norų, niekas negali tą išreikt. Ypač mergaitės labai daug gabumo turi. Vaikučiai, kurie mažesni, tie daugiau turi noro ir energijos, gi didesni yra biskutį išdykę, mat, jau daugiau papratę dykavimo. Bet abelnai sakant, jie visi žada daug smaugmo lietuvių ateičiai, ypač tėvams. Mačiau gal kitokių jų globėjų, pašalais sėdėdamos, linksmomis akimis žiūrėjo į giedančius ir žaidžiančius mažyčius, lyg džiaugdamosios, kad tie jau veikia ne savo tautos nykimui, bet jos palaikymui. Aš irgi pasidžiaugęs, išėjau.

Malonūs broliai ir sesers, džiaugtis yra kuom, nes toks vaikučiams užsiėmimas, praleidimas jų atliekamo laiko, eina netik vien jų pačių naudai, sutrumpinimui nuo bodaus laiko, bet ir pačių lietuvių vardo pakėlimui svetimauciu akyse, pakėlimui lietuvių kulturoje ir tautiškojo gyvenimo patobulinimui.

Jūs gana gerai suprantaite ir žinote, kaip vaikai, nuo mažens neturėdami užsiėmimo, atliekamo nuo priverstiniųjų mokyklos valandų,

praleidžia vien išdykavimams ir prie ko tie išdykavimai priveda. Jūs matote tokių dykavantių vaikų pilnas gatves, ir matote kaip jie savo laiką praleidžia. Bėgioja gatvėse pulkais, purvini, apskretę, klykia, rėkauja, lyg apsvaigę, mėtosi vienas į kitą kuom sugriebdami, susimuša ir paskui eina namo lyg gyvuliukai, verkdami ir vienas kitą skūsdami. Taip jie elgdami tiesioski ištvirtka, nes apart savo peiktinų pasielgimų, gatvėse, dar susidraugauja su sau lygiais, paskui išsimislija visokias šunybes, ima škalas žmonėms daryt, pripranta prie užkabinėjimo, o paskui ir prie kelio pastojimo gatvėms praieinančių žmonių, paskui prie plėšimų, vogimų, ir galiaus dar prie kitokių prasižengimų, na ir to pasekmėmis buva lankymai si teismuose, pataisos namuose, kalėjimuose, ir tankiai atsideria net po kartūnėmis, ar elektros kedėje. Tai elaudus smugis netik taip išaugusiems žmonėms, bet ir pačiai tautai, o labiausia tokių žmonių tėvams, kurie jų kudikystėje džiaugėsi, savo genatvės susilaukę, turi sutikt su likimo smugiu, atlygančių jiems už savo vaikų auklėjimą.

Ir kitokio likimo negali tikėtis tėvai, kurie savo vaikų auklėjimu nesirupina, kad jį vaikučiai nuo pat kudikystės butų auklėjami žmogaus išveidoje, bet ir išmintyje, kad jie išaugtų išmintingais ir naudingais žmonėmis. Musų žmonės, augę patįs Lietuvos kaimuose, laikosi savo senojo auklėjimo būdo. Jiems žinoma, kad Lietuvos kaimuose vaikai buvo tik šiaip-taip paaugintami, išmokinami poterių, pivedami išpažinties, ir paskui jau statomi prie gyvulių ganymo, o vėliaus prie sunkaus darbo, ir daugiau nieko. Nuo mažens dar jei kurtų savo pamokinamą skaityt ir šiek-tiek rašyt, tai jau buvo gana daug ir daugiau nieko nereikia. Tokios auklėjimo sistemos jie laikosi daugiausia ir šios šalies miestuose. Pasitaraujant šalies tvarkai, sulyg kurios vaikai priverstinai turi but leidžiami mokyklon, pramoksta šiek-tiek rašymo ir skaitymo, o kad piemenukų čia niekam nereikia, tai vaikai, apart kelių valandų, praleidžiamų mokykloj, kitokio užsiėmimo neturi, kol

bus priimami prie fabriko darbo. Tad visas atliekamas nuo mokyklos laikas, vaikų yra praleidžiamas gatvėse, draugaujant vieniems su kitais, kol tie draugavimaisi ir gatvėse auklėjimaisi atnešta to viso vaisius, kuriuos jau pirmiau minėjau. Namuose vaikai nieko nemokinami, ne tvarkomi, nes nėra nė kam, nė kada, nes išdykęs vaikas, iš mokyklos parėjęs, vos spėjęs pasigriebt šmotą duonos, ir tą net grincioje nesuvalgo, bet kuogreičiausia, spiegdamias bėga gatvėn pas savo draugus ir iš ten sugrįžt net laiko nežino, ir todėl net devintą, ar dešimtą valandą, motina spjgaujia, šaukdama savo vaiką, kad eitų vakarie. O toks vaikas, nors motinos spygavimus ir girdi, tai jį juos nekrepia atydos, arba dar šurkščiai paliepia motinai nutilt. Parėjus tokiam vaikui namo, kada jam patinka, kaip kada, o tankiausia, jei tėvas namie, arba dar ne miega, gauna sau pamokinimų bjauriais keiksmo žodžiais, arba kumščia per galvą, ar į vidupetį, tai ir viskas. O jei tik viena motina randasi, tai vaikas kaip laukinis, jai nė prasižiot ne duoda, nes motina jau su juom nesuskalba; motina du lietuviškus žodžius pasakys, o vaikas penkis dešimtis, ir tai nesuprantamų, laužytų, gatvinių, neva angliškų, šurkščių žodžių, ir viskas. Taip dedasi kasdien, kol iš vaiko išauga gyvunas, žmogaus išveidoje, be išminties, be kultūros, ir taip, kad paskui jis neturi nė mandagumo, nė gabumo, net ir žmogui su juom negalima susikalbėt.

Molonūs mano broliai, ir sesers, kurie auginatė vaikučius, rupinkitės, kad jie išaugtų gerais ir išmintingais žmonėmis. Rupinkitės netik, kad jie butų gyvi ir šiaip-taip uprengti, bet rupinkitės, kad jie butų sveikūs fiziškai ir protiška. Nuo pat jų kudikystės, pratinkite ir mokinikite juos pirmiausia aiškiai kalbėt, kalbėt mandagiai ir švelniai apsieit pirmiausia su namiškiais, paskui ir su svetimais. Grėskite juos nuo papročio reikalaujant nuo bile ko centų, nes tai bjauru, o šito jie pripratę, vėliau eis vogt. Nešerkite juos taip vadinamomis kėndėmis, nes tai nesveika ir bjauru. Neleiskite juos gatvėse praleist laiką su ištvirtiniais draugais. Pratinkite

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

—Mama, ačiu tau už apsakymą apie garsius pasaulio vyrus. Aš mėgstu klausyt apsakymą apie vyrus, kurių vardai per amžius gyvuoja.

—Vaikeli, šiandien aš apsakysiu tau apie vyrus rusišes raštininkų, kurių vardai nuo amžių girdisi. Gal tu niekad nė jų vardų neišgirstum, nes paprastai žmonės dar nepribrendę gėrėtis tuom, kas pasaulyje gražu, kas pasaulį gražina. Žmonės palinkę labiau prie to, kas jų nervus dilgina.

Raštininkai ir poetai neapsakomai daug prisidėjo prie žmonijos pagražinimo, todėl kiekvienam gerai nors kiek su jais apsipazinti. Seniausias ir garsiausias poetas buvo garsus grekų raštininkas Homer. Jau apie tris tukstančiai metų praėjo kaip jis gyveno grekų žemėje, bet iki šių laikų žmonija gerbė jį kaip garsų raštininką ir poetą. Per amžius mokiniai mokinosi grekų kalbą vis daugiau dėlto, kad susipažinti su senovės grekų kultūra, su raštais garsaus poeto Homer. Grekija yra motina senovės civilizacijos. Jos raštininkai ir dailininkai pašaukė visą pasaulį, kad semtų civilizaciją iš senovės tų Grekijos galvočių šaltinio ir dalintų toliau jų pradėtais darbais. Homerio raštai ir kalba paveiksluoja gyvenimą žmonijos tris tukstančiai metų tam atgal. Žmonijai begėdiškos pasakos duoda suprast kuom žmonija buvo gal tris tukstančius ir daugiau metų pirma Homerio gimimo. Jis išpaveiksluoja savo eilėse dvasią buvusių karių. Jis kalba apie daugumą tų laikų dievačių. Parodo žmonijos gyvenimą taip kaip kad istorijoje, aiškiai. Didelė ir gili senovė mažai duoda žinių apie patį Homerį, sako, buk apie septini miestai savinosti vietą jo gimimo, todėl tikrai nežinia kur jis gimė. Kada jis mirė, žmonės jį garbino kaip Herojų. Greikai dėl pagerbimo jo, praminė vieną mėnesį jų kalendoriuje Homero vardu. Gyvas budamas jis ėjo vieta nuo vietos ir sakė žmonėms puikias eiles arba dainavo dainas, kurios jų dvasią kėlė. Ir šiandien jo eiles junta labai praktiniai jose dvasią garsaus Homerio, kuris gyveno tris tukstančiai metų atgal.

Kitas garsus Grekijos raštininkas atėjo ant šio pasaulio penkiaus šimtais metų vėliau už garsų Homer. Jis pavadintas tėvu istorijos, nes tik nuo jo laikų ir jo pasisventimo istorija pasaulyje prasidėjo but rašoma ir dabar žmonija gali pasizūrėti istoriją, pamatyt daug šimt-

mečių veidrodį gyvenusių žmonių šiame pasaulyje. Jis gimė apie keturis šimtus devyniasdešimtis metų prieš Kristaus gimimą. Jo vardas Herodotas. Jis gimė mažojoje Azijoje, mieste Halicarnasur. Vieta grekų apgyventa. Jis tapo išvytas iš savo gimtinės per tyronišką tų laikų valdoną, todėl jis leidosi į keliones. Apkeliavo jisai daugelį šalių ir rytus, jis nukeliavo į Persų žemę, atlankė Egiptą ir Grekų kolonijas, įkurtas ant šiaurinio krašto Afrikos. Kur tik jis keliavo, jis akyvai apžiūrėjo žmones tų šalių ir jų gyvenimą, ir aprašė apie tas šalis. Jis klausinėjo ir pačių tų šalių žmonių, ir viską užrašė, ką tie jam apsakė. Tokiu būdu jis aprašė įvairias kares, tuose laikuose buvusias, apie išnaikintus miestus ir žmones per tas kares, kurių gal niekad žmonės nebūtų žinoję, jeigu Herodotus nebūtų pasirūpinęs savo raštais perduot vėlesnėms pasaulio gentkartėms. Jo raštai labai pritraukianti, pilni gyvumo ir interesingi skaityt. Sakoma, kad Herodotus mirė keturi šimtai ir 10 m. prieš Kristaus gimimą, pietinėje Italijoje.

Kitas garsus raštininkas atėjo ant šio pasaulio, kada Rymo viešpatystė bujojo kuoplačiausia ir darėsi valdytoja viso pasaulio. Buvo tai Publius Virgilius Uraro, kurs gimė netoli nuo miestelio Mantua, Italijoje, Spalio 15, 70 metų prieš Kristaus gimimą. Nors rymoniai buvo plačiausia užviešpatavę pasaulį, gubūs karininkai ir valdytojai, vienok jų visa kultura buvo semiama iš senos Grekijos. Virgilius buvo pirmas Rymo poetas. Budamas jaunas, jis atkeliavo į Rymą mokintis, bet budamas menkos sveikatos ir neturėdamas užsitikėjimo savo iškalba, sugrįžo atgal į savo tėviškę ir pasisventė mokintis Grekijos poetų darbus. Jis labai pagarsėjo parašydamas poetas pagal garsų grekų raštininką Theocritą ir susidraugavo su dailios mylėtojum Maecenu, dideliu poetu. Per kitus septynius metus jis parašė keturias knygas poemų, vadinamas „Georgics.“ Tas darbas jo buvo pabaigtas 30 metų prieš Kristaus gimimą ir suteikė jam didelę garbę tarpe dailininkų. Kiti metai jo amžiaus buvo pašvęsti lotyniškos epikos poemos, užvadintos „Aeneida,“ prie kurios paskatino jį garsus Rymo imperatorius Augustus, pagerbimui pirmo uždeoto Rymo. Virgilius turėjo gana sunkų darbą, iš legendų padaryt gražią Rymo istoriją, eilėmis. Jis mirė Rugšėjo 21 dieną, 19 metų, pirma Kristaus gimimo, mieste Braudaisi, Italijoje.

Kitas garsus raštininkas ir poetas buvo draugas Virgiliaus. Jo vardas Quintus Horatius Flaccus, trumpai žinomas kaip Horace. Jis gimė Italijoje, Gruodžio 3 d., šešias dešimtis penktais metais pirma Kristaus gimimo.

Mirė Ryme, Lapkričio 27, aštuoniais metais pirma Kristaus gimimo. Jo tėvas buvo žmogus turtingas, išgalėjo Horase leisti mokintis į Rymą, o vėliau į Athenus. Athenuose Horace igavo labai karštą dvasią liuosybės, besiklausydamas prakalbų garsaus Bruto. Jis dalyvavo karėje ties Philippi, kada Cezaro žudytojai tapo sumušti per Antoni ir Oktavių. Horace pabėgo nuo karės lauko, o vėliau, prisigerino prie tų, su kuriais kovojo. Savo varguose jis pradėjo rašyt poetas. Virgilius matydamas jo gabumą, supažindino jį su Maecenus, patronu dailininkų, kuris davė jam pagelbą. Jis gavo gražią ukę netoli nuo Rymo miesto, ant kalno Sabine. Apie tą savo dovaną jis ir poemose savo nepamiršo apskait.

Prabėgus keliems amžiams, kada Rymo galybė pradėjo nykt, pradžioje penktam šimtmečiui krikščionių viešpatavimo, pradėjo pulti jo galybė, kartu puolė ir daila, literatūra ir mokslas. Italija pradėjo atgimti, kurios dvasią iš numirusių pradėjo kelt garsus poetas Dante Alghiere. Gimė jis Gegužio mėnesyje, 1265 m. Žymią rolę lošdamas politikoje, savo aplinkės tapo išvytas už nesutinkančias pažiūras, o vėliau nuteistas sudeginimui, jei taptų sugautu. Taip jis tapo keliauninku po svietą, „žmogus be namų.“ Jis turėjo apleist savo žmoną ir septynis vaikučius, kurių daugiau kaip gyvas, nematė. Jo eiles ir poetas žmonija labai pamėgo ir gėrėjosi juo prakalnimu ir gražiu sudejimu. Kartu su juom tapo išvytas ir kitas dailininkas Petrarca, kuris vandrovodamas po svietą, susilaukė savo žmona sūnų „Francesco.“ Jo sunus pastojo garsiu poetu ir raštininku. Po daug kelionių, daug tyrinėjimų, Francesco apsigyveno mieste Venecijoje, kurios piliečiai taip pamylėjo jį už jo raštus, kad net padovanojo jam palocių, kad tik jis leistų lankyti jo knygną ir leistų Venecijos piliečiams skaityt ir mokintis jo gražius raštus. Nelygiai mat pasaulio žmonės mokslą pažįsta; vieni jį naudoja, įieško, trokšta, kada kiti išveja ir mirtim pasmerkia.

Kitas garsus pasaulio raštininkas ir eilinkas buvo Giovanni Boccaccio, garsus pasakų rašytojas, gimė mieste Florencijoje, 1313 m. iš pirklio šeimos ir mokinosi pirkliu, bet pabaigęs mokslą ir apsigyvenęs Florencijoje, pradėjo rašyt pasakas, kurios žmonėms labai patiko ir jis su savo raštais, gerai pagarsėjo. Nuo jo pradėtų pasakų iki šiai dienai jų rašymas neišeina iš mados. Jis mirė Gruodžio 21, 1375 m. miestelyje Cestalo.

Nemuno Sunus.

Nepaprasti orlaiviai.

Sulyg pasakojimų Haway salų gyventojų, tų salų senieji gyventojai oru lakstė labai seniai, dar tuose laikuose, kada Amerikoj ir Europoj žmonės apie orlaivius dar visai nieko nemanė. Rods, tas jų lakstymas buvo ne su tikslu atlikimui kelionių, bet su tikslu žaislams

praleidimui smagaus laiko. Toks žaislas vadinta „Lele-Pali.“ Vienok tos rusišės lošis, arba žaislas jau nuo šimto metų yra išnykęs ir juomi šiandien niekas neužsiima. Tokius žaislus arba lošius naudojo šiandieninių Haway salų gyventojų prabočiai, kurie gyveno arti oceano pakraščiu.

M. J. Coelho gavo aprašymus tų senovės Haway gyventojų lošio. Sulyg aprašymo, anais laikais žmonės pasidirdavo iš medžių šakų budeles, dručiai išpindavo palmų lapais, ir tas budeles užnešdavo ant augštų uolų. Suėjus žmonėms į tas budeles ir jose dručiai užsidarius, kiti tas budeles nustumdavo nuo augštų uolų ir tokiu būdu budeles esanti su savo budomis lėkdavo žemyn, o kad budelės buvo lengvos, tai jos žemyn leidosi iš lėto, kaip kada net ore jos pasilkdavo ilgesniam laikui ir žemyn lėkdavo gana lėtai. Ir tas, kurs lekencią budele valdė, kurs savo lėkimu ilgiau užtrukdavo ore, tam buvo duodama dovanos. Tuose lakstymuose pasitaikydavo vistsaip, kaip kad ir su šiandieniniais orlaiviais, nes kartais toki orlaiviai ore apsisversdavo ir nupuldavo ant žemės galu, tad prie tokių atsitikimų nekarta lekiantieji susižeisdavo ir užsimušdavo.

Toki anų gadyntų oviatoriai buvo labai išsilavinę savo lakstymuose, nes lėktuvus valdė ne mašinomis ir tam tikrais operatais, kaip šiandien kad daroma, bet savo kuno svarumu ir miklumu, kaip kad šiandien važiuojanti velicipedais, arba čužinė-janti šynelėmis ant ledo. Pasitaikydavo, kad toki lėkikai kaip kada nupuldavo ir į jures, bet juos greitai išgelbdavo tam tikslui ant kranto stovinėios valtys. Buvo net tokių drąsių lėkiku, kurie savo orlaiviais leisdavosi žemyn net apie nuo tukstančio pėdų aukštų uolų.

Vorai pranašauja Orą.

Voras yra labai jautrus gyvunas ir gerai atjaučia besisartinantį lytų ar oro atidrekimą. Henry Fabre, kurs tyrinėjo gyvųjų jautrumą, pasakoja, kad besisartinant oro atidrekimui, arba lytui, voro darbtumas darosi ne veikliu gaudyme savo aukų. Voro tinklų siulai yra labai ploni, kad tankiai juos net negalima žmogui užtėmt savo akia ir todėl negalima patėmyt, kad tie siulai yra tai savo rusies dudelės, su kiauiais viduriais arba vidurij tuščios, kurios savo tuštumoje yra pripildytos savo rusies svaiss, labai limpančiais. Ir todėl, kur tik voro tinklo siulais galas ką nors paličia, tuojaus jis užkliuva, prikimba, nes iš galo siul besiveržianti syvai savo kljumu greitai jį prilipina prie dasilytėto daikto. Tie syvai savo ypatybėmis labai traukia į save drėgnumą ir tokiu būdu kaip ir oras atidrengsta, jų kljias atsileidžia, netenka savyje lipumo ir todėl tinklo siulais niekur neprilimpa. Tokią atmosferos permainingą voras greitai pajunta ir nenorėdamas berikalingai eikvot savo syvus,

LIUSOJI VALANDA.

(Jaurimo skyrius).

VARGUOLIO PASILINKSMINIMAS.

Lytus lyja, dulikia. Petru nemalonu stovėt ant kampo gatvės, laukiant, kol atsidarys viešas knygynas. Kad sutrumpint laukiamąjį laiką, jis sumanė užeit į biljardynę, kad ten praleist laiką.

Viduj buvo daug žmonių, jaunesnių ir senesnių, nes biljardynė buvo gana didelė ir tai vidurmiestj. Visi ten atsilankiusieji jieškojo sau pasilinksmimui. Vieni biljardais žaidė, kiti pasieniais ant suolų susėdė sėdėjo, kiti pypkes rukydami tarpa savęs šnekučiavosi. Kambaris buvo pilnas dumų ir todėl labai troškus, taip, kad nerukanciam Petru rodėsi net akys žalia, ir jeigu ne žingeidumas, jis tuojau būtų bėgęs iš kambario laukan. Bet jis patėmėjo ten vieną senelį, ir labai įdomavo, ar tas senelis irgi jieško sau pasilinksmimui, argi jau jis nesuranda sau kitokį, švaresnį ir naudingesnį budą. Tad priėjęs prie jo stalo, atsėdė šale jo ant suolo ir tēmijo jį. Buvo tai jau senyvas ir suvargęs žmogelis; jo skrybėlė, nuo kelių metų sena, visai pasiraičiusi, susiraukšlėjusi, sermėga vietomis pradiusi, rankovių galai atsiplušoję, kelnės irgi ne kokios, susiraukšlėję, kojos apautos guminiiais batais, su pypke dantyse, na ir zulinasi apie stalą, su lazda rankose, ba dydamas biljardą.

Petrą ėmė žingeidumas, argi ištikrųjų tas senelis taip laiką leisdamas randa sau nusiramimą, ar užmiršo jau jis savo visus vargus ir pragyvenamas bėdas. Senelio draugas, su kuriuom jis lošė ant biljardo, buvo dar jaunas, dailiai apsirengęs, ir Petru jį nebuvo gaila, kaip to senelio, ne buvo gaila ir jo pinigų, kuriuos jis čia praleidžia. Bet tas apilyšęs senelis jam iš minties ir akių ne išėjo. Petras jį akimis sekiojo, žiūrėjo į jo veidą, jieškodamas linksmų apsiereiškimų ir tikrojo užsiganėdinimo, bet ten to visko ne rado. Senelio veide nesimatė jokio linksmo apsiereiškimo, kuris būtų liudijęs, kad senelis būtų bent tuom laikinai linksmu, nors yra taip suvargęs ir apilyšęs.

Senelis durė su lazda į kamuolį ir ne pa-taikė kaip jis norėjo. Akis jo sužibėjo, veidas susiraukė ir prisipildė piktumo, o iš burnos pasipylė bjaurūs keiksmo žodžiai. Petras pasijuto lyg kokioj audroj su perkunija, nes senelis, su lazda vaikščiodamas aplink stalą, šnairavo į savo oponentą, vis niurnėdamas, kad tas iš jo pinigų vilioja ir tuomi jį išnaudoja, arba jis tik pas jį iždininku pabuna ir iš to jokio pelno neturi. Dar kartą pralošęs, galutinai perpyko, ir keikdamas bjauriais žodžiais, trenkė lazda ir murmėdamas išėjo. Visi pasilikusieji ėmė juoktis, kad „girtas senis, pralošęs kelis centus sukvailiojo.“ Įstaigos užlaikytojas teisinosi, kad jis senį nevertęs čia ateit ir priverstinai iš jo pinigų ne atėmė. Girdi, jeigu toki gailisi kelių centų, tai tegul į tokias vietas visai ir koją ne kelia, tai bus daug geriau ir sveikiau, negu pralošus kelis centus, paskui visaip keikt ir burnot, kuomi ir sau ir kitiems tik nesmagumų pridaras.

Netoli nuo Petro sėdintis kitas senyvas žmogus, pašiklausęs, pusbalsiai tarė: —Gerai prisiklausius, tai ir čia teisybė. Tik reikia gerai prisizūrēt į tą suvargusį senį, kaip jis nuskuręs, apilyšęs. Tokiam skatikas yra gana brangus ir todėl vieton jį čia mėtyt, galėtų kiek pasitaisyt savo drabužį, tik gaila, kad jis nemoka save susivaldyt.

Ne toli nuo kalbančiojo sėdėjo kitas žmogus, kuris išklausęs kalbančiojo žodžius, praneško: —Į biljardynę sueina visi tie, kurie skundžiasi, kad neturi kur pasidēt. Lietuviai neturi savo klubių, nė susirinkimams vietų ir kambarių, tai jie suvarto laiką ir praleidžia biljardynėse, kur turi progą pasikalbēt apie savo ir Lietuvos reikalus. Juk namie atsisosta. O kad čia praleidžiant laiką ir reikia išleist kelis skatikus, tai ką tas reiškia?

liaujasi veikęs ir laukia kol eis. Užtaigi, patēmijus vortama drėgno oro, arba ly-atmosferos drėgnumas pra-ro neveiklumą, gerai suprantaus prisartiinimą.

Juk biljardynės užlaikytojui reikia išlaidas padengt, reikia užmokēt nuoma, už žiburius, už lazdas ir už kitokius daiktus ir žmogaus darbas. Tad viską gerai apsvarsčius, kasgi jau ir butų, kad čia niekas pinigą ne praleistų. O to senio, ką dabar išėjo, nereikia gailėtis. Tegul durnius pasimokina.

—Aš ant nieko ne pykstu, tik man gaila jo. Be abejonės, jis čia užėjęs pasimokino; tu jį dabar čia greit nepamatsi, o gal ir visai atsikratys nuo biljardynių. Ir gerai butų, kad jis taip padarytų, tai jam butų geriau iš visų pusių.

Petru jau užteko biljardynės ir jis leidosi į knygyną. Knygną rado beveik tuščią, tik keli vaikai ir apie tris moteris buvo atėję. O knygu! Kiek tai turto žmonėms, kurie jieško jose mokslo kelių ir pasitobulinimo, tiems, kurie supranta kas yra mokslas ir kaip jis kiekvienam reikalingas. Kur yra šalis, kuri ne nori pasigirt savo mokslo vyrais ir jų darbais? Kiekvienu pageidauja savo galvą kelt augstyn į tarpą tų, kurie jau yra ką nors gero padarę savo šaliai, ar pasauliui. Gi tokiems, kurie budami pavieniais savo šalies, dėl įvairių priežasčių pašalinio svetier, jieškant sau geresnės laimės, kuomet jų šalis išstruko iš už geležinių durų ir pasiskelbė save laisva, tik ir vieta čia pasijieškot sau dvasiško peno, kad ir pačiam ką nors pasigamint, ir savo mielai šaleliai suteikt ką nors naudingo, kad sugrįžus tėvynenai būtų galima Lietuvai prigelbēt, vieton zulinimosi po biljardynes, betiksliai laiką eikvojant.

Petras ilgai, ilgai mąstė, kodėl lietuviai taip mažai knygomis naudojasi, kad ikišiol dar net ne išmoko savo kalboj kaip reikia, neparašyt, nė paskaityt, ne kalbant jau apie taisykliškumą. Jis prisiminė vėl tą senelį, kurį matė biljardynėje, kurs ten supykęs, keikdamas išdumė, ir klausė savęs, ar ne geriau jam būtų praleist laiką prie skaitymo knygų ir laikraščių, kad tuomi susipažint su pasauliu ir jo nuotikiais, kad ir kitiems, mažiau už savę žinanties galėtų ką nors papasakot.

P. Aukštikalnis.

AŠ SUGRĮŠIU.

Aš sugrįšiu į Tėvyne,
Tą šalele prigimtinę,
Pas tėvelius, ir bakužę,
I kaimelį, pas mergužę.
Ten šalele yr' gražesnė,
Man gyveniti patogesnė,
Aš ją myliu ir mylėsiu,
Kitoj gyvent nenorėsiu,
Nes visi ten manęs laukia,
Sugrįšk, sugrįšk! —mane šaukia.
Ir aš grįšiu, jau nelauksiu,
I Tėvyne skubiai trauksiu.
Aš sugrįšiu į Tėvyne,
Kuri priešų atsigyne—
Ten gyvensiu ir kovosiu
Už liuosybę visad stosiu.

P. Aukštikalnis.

BEDARBĖ.

Bedarbė, bedarbė! žmoneliu vargina;
Visi dejuoja, kad darbo neturi,
Is jų milijonai neprasimaitina,
Pristygė duonos, iš turinečių žiuri.

Bedarbė, bedarbė, ir paš mus atėjo,
Aukso šalele staiga panaikino....
I tėvyne grįžti, lietuviai pradėjo,
Surast sau darbo, ten visi ketino....

Bedarbė, bedarbė ir čia visur siaučia,
Mus visus paličia, neapsilenkia.
Dirbtuvininkas darbininkų neatjaučia,
Dar gyvenimą prekėms net pakenkia!

Bedarbė, bedarbė, ir ką tu žmogelis,
Gyvendamas joje bepadarysi?
Pažįstamas gerai juk tau vargelis,
Kad duotų bile darbo, tu prašysi...

P. Aukštikalnis.

MADAME STORČ.

IR JOS DARBAI PASAULINĖS KARĖS METU.

Surinko ir lietuvių kalbon vertė
V. S. Jokubynas.

(Tąsa)

Nuo pat pradžios karės, Vokietija pačto siuntinius iš Vokietijos gabeno į Ispaniją, submariniais. Mano telegramai, siūsti valstybės departamentui ir atgal, ėjo per mūsų pasiuntintystę Kopenhagoje, ir vokiečiai juos galėjo skaityti, jei suprato mūsų telegramų slaptą raštą. Vokiečių žvalgai moka atidarinėti pačto maišus ir laiškus. Karei užsidegus, per ilgą laiką buvau užimtas ir negalėjau išsiųsti savo savaitinius raportus. Vokietijos žvalgai tapo mano raportų, matyt, pasiūlo, ir jų įjėškojo laišku maišuose, o ten nesuradę, susirūpino, nes ministeris užrubežinių reikalų, Zimmerman, kartą manęs paklausė, ar aš nesuinciu savo valdžiai raportų.

Svarbius laiškus, uždarytus liako žymėmis, atidarydavo su pagelba įkaitytos britvos, perpjaujant liako žymę, ties koperto užlenkimo kraštu. Užklijuoti laiška buvo išimami su pagelba pašiuko, įkišto vidun pro kampą užlenkto koperto, ant pašiuko susukant laiška ir ištraukiant, ir po perskaitymo, tuom patim būdu laiška įdedant atgal.

Pirmiausia negu Storč pradėjo savo veikimą, Suvienytose Valstijose, tapo suorganizuota žvalgų sistema. Prie šakėje žvalgų organizacijos stovėjo jauna, vokiška baronaitė, gyvenanti nedideliame miestelyje Massachusetts valstijos, netoli Bostono, ir arti Forth Ethan Allen, Vermont valstijoj. Ji buvo tankia viešne Waldorff ir Ritz Carlton viešbučiuose, New Yorke. Čia ji gaudavo savaitinius raportus nuo visų reikiamų valstijose. Iš suduotų jai raportų, ji žinojo kas veikiama veik visuose amunicijos fabrikuose, ir kaip valdžia rengiasi prie karės.

Baronaitė atliko
Newportą.

Vieną kartą, augščiau minėta baronaitė atsilankė į Rose Island, netoli nuo Newport, kur buvo sukrauta daugybė šuviams reikalingos bovelnos. Su pagelba padidinančio stiklo ji patyrė aršinalą ir daugumą amunicijos rezervoje. Žinios tuojuos tapo pasiūstos Vokietijos valdžiai. Detektivai sugavo jos kelis laiškus, kuriuose ji davė savo konfederatams nurodymus, kiek reikia išmokėti algos moterims, žvalgams.

Anglijos detektivai susekė plačiai išsišakojimą vokiškų žvalgų organizaciją Kanadoje. Šitos organizacijos šakos buvo visur, kur tik buvo amunicijos fabrikai, dakai, mobilizavimo centrai ir kareivių stovyklos. Šią organizaciją valdė augščiau minėta baronaitė, iš savo rezidencijos Vermonte.

Storč ir jos tipo baronaitė, turėjo įvairius budus komunikacijai su savo valdžia. Vienu iš tokių būdų buvo po-

vandeninis kelias tarp Vokietijos ir Ispanijos. Pankiausia komunikacija iš Suvienytų Valstijų, per Kubą.

Teisybės ministerija labai stebėjosi, kokiū būdu Vokietijai galėjo but žinoma Suvienytų Valstijų padauginimas orlaivių ir kariumenės padėjimas, pirmiau negu tas buvo viešai paskelbta. Vėliau susekta, kad laikraščiai su žiniomis, iš Havana, buvo siūsta į Ispaniją, o iš čia submariniais jie ėjo į Vokietiją. Laikraščiu tekste, rods, nieko pavojingo nebuvo, nes laikraščiai cenzuruota, bet užtai ant laikraščių kraštų ir tuščiose vietose, žvalgai prirašydavo savo raportus ir surinktas informacijas. Rašė jie hemišku, nematomu rašalu, ir todėl jie niekeno nepatėmyti išėjo į užrubežį. Vokietijoj jie paduota hemišku, kurie su hemijų pagelba iširdavo žvalgų raportus. Baronaitė sužinojusi, kad ji yra detektivų sekiojama, dingo kasžin kur. Jieškot jos liautasi, kada Storč veikimas pasirodė pavojingiesniu.

Augščiaus jau kalbėjome apie Storč veikimo būdą. Vokietijos valdžia pasiryžo suverbuot jai pagelbon burj moterių. Suverbavimas pavesta pačiai Storč, kaipo žinančiai ko reikia. Tokių moterių tikslu turėjo but, sudemoralizavimas užrubežinių šalių kariumenės.

Amerika buvo vakarieniams tarkininkams tikru šaltiniu, iš kurio jiems buvo lemta semt sau reikalingą medegą. Be Amerikos, vargiai vokiečiai butų buvę įveikti. Amerika pasirodė naudinga nesuorganizuotai ir neprisiręsusiai Rusijai. Todėl Vokietijos žvalgų užduočia buvo darymas painių ir trukdymas siuntimo talkininkams amunicijos, išvedimas iš kelio talkininkų oficerų, surinkimas datų išplaukiančių laivų su amunicija, naikinimas fabrikų ir tam panašiai. Šitame visame Storč darė stebuklus.

Jau žinome, jog Rusija sunaudojo milijardus rublių amunicijos pirkimui, kuri tapo niekais paversta, kad laivai, siūsti Rusijai, tekda vo Vokietijai, kad tulose Rusijos portuose buvo sukrauta didelė daugybė amunicijos, visai bereikalingai, ir dails jos supuvo, surudijo, kita vėl eksplodavo, žvalgams ją padegus. Labai tankiai atsitikdavo, kad amunicija, Rusijos pirka Amerikoj, atgabendavo nelaimių ir didelių nuostolių Rusijai. Storč ne insiteresavo Rusijos oficeriais, bet savo tikslams panaudojo jaunas moteris, kurios mokėjo pasielgt kaip reikiant ir išnaudot silpnasias puses. Vokietijos valdžia atsiuntė jaunas rusas ir jas pavadė globai Mme. Storč, kurios buvo užduočia supažindint jas su augštesnėmis New Yorke sferomis.

Mlle. Mioliubuska.

Mlle. Zofija Mioliubuska priklausė Rusijos baletui. 1915 ir 1916 m. ji gyveno New Yorke, lėbavo ir džiaugėsi dideliu populiariškumu New Yorke aristokratijos. Storč susipažino su ja ir tuojuos susibičiuliavo. Jūdvių gestai buvo vienodi. Mioliubuska nebuvo labai graži, bet buvo dailaus figūros sudėjimo, ko reikalaujama nuo rusiškų baliočių. Turėjo ji dideles sumas pinigų, ir be jokio užsiėmimo gyveno lepiu. Suvienytų Valstijų detektivai gavo nuo Jurgio Luricho, iš Petrogrado, žinias apie Mioliubuska, nurodantias jos tikslus Amerikoj. Jis tas žinias detektivams įteikė per Rusijos reprezentantus.

Tais metais, augštosios New Yorke sferos buvo pamėgę atletiką. Lurich, kaip ir kiti atletai, labai pamėgo moterims savo fiziškuoju sudėjimu. Buvo jis tankiu svečiu pas Storč, Mioliubuska ir jų drauges. Su jais, pasilinksminimuose dalyvavo rusiški oficerai, bajorai, aktorės, ir vietiniai atletai, o su tais ir vokiški žvalgai.

Detektivai labai tankiai gaudavo klaidingus nurodymus ir todėl sekiodavo visai kitas ypatas, bereikalingai. Tulose atsitikimuose detektivai tapo apsirikimo aukomis, norėdami susekt savo šalies išdavikus. Toks atsitikimas buvo su lenkų atletu Zbiszko, kurį detektivai areštavo Bostone ir atgabeno į New Yorką, idant jį uždaryt Illis salos kalėjime. Dalykui paaiškėjus, areštuotasis tapo paleistu.

(Toliau bus)

NAUJA POLITIŠKA
PARTIJA.

Mieste Clinton, Indijanos valstijoj įsisteigė nauja politiška partija. Jos steigėjai permato naujos partijos reikalingumą, nes ikišiol buvusios partijos jau yra, sulyg jų nuomonės, nusidėvėjusios, kadangi netik kad nežengia su gyvenimu pirmyn prie naujų reformų ir šalies politiškojo besivystymo, bet stovi ant vietos, dargi kaip kada net kelis žingsnius nužengia atgal. Paprastai, gyvenimas ant vietos stovėti negali, kaip lygiai ir gyvenimas gyvuno; jis auga, vystosi, rembėja ir nyksta. Tas dedasi su augalais, tas pats dedasi ir su politiško- mis partijomis, kurių šiandien vienos sukonservatyvėjos, kitos paskendo egoizme, dar kitos ne atsiekę savo karjeros, žlugo. O tai vis tas dėjosi todėl, kad jos neįėjo ir neina prie reformų, neina sykiu su gyvenimu. Užtaigi naujoji partija atsirado su tikslu vykdomo naujų reformų, o tomis reformomis jai persistato tai grupavimas valstijų.

Naujoji partija pasivadino Piliiečių partija "Citizens Party." Jos planuose pažymėta, kad šalies liaudis nereikalauja eit pirmyn tamsumoje, besigriebant sienų ir tvorų, bet gali drasiai žingsniuot pirmyn šviesoje, pati savim besivaldant. Naujosios partijos pamatais turės but Suvienytų Valstijų deklaracija ir įžanga į kon-

stituciją. Ji nesikabinsianti prie kapitalistų ir neskirstysiant žmones į klesas, kaip kad tai daro kitos naujos partijos, kad tuomi pravest žmonių civilizaciją.

Panaikinimas valstijų. Sulyg nuomonės naujosios partijos, yra reikalinga panaikinimas valstijų, kurios Suvienytos Valstijos yra padalintos, visai neimant atydon, kad panaikinus valstijas, parsieitų ir šaliai duot naują vardą, nes nėsant valstijų, kam tada ir minėt beprasmi šalies vardą. Ji galbut mano palikt tik kontemento vardą, ot, bile tik Amerika, ir to jau užtenka. Valstijų panaikinimas esąs reikalingas tam, kad išvengus pavojaus federališkai valdžiai, kuirai labai tankiai stato paines kiekvienos valstijos atsikiri įstatymai ir legislaturas. Kad ir geriausi kongreso, ar senato pravedimai tankiausia negali but gyvenimam įvykdomi, nes jiems užkerta kelią vienos ar kitos valstijos įstatymai.

Vieton šiandieninių valstijų, proponuojama visą šalį padalyt tik valsčiais šiandieninių kantu rubežiuose, kurie butų pilnoj kontrolėj federališkos valdžios. Valsčiams galėtų but suteikta tokios savivaldos tiesos, kokias šiandien turi vidutiniai ir didieji miestai.

Reprezentacija Kongrese. Kiekvienas valsčius turėtų vieną savo atstovą kongrese. Valsčių butų apie 4,000, tad ir kongrese turėtų tiek reprezentantų but. Kongresas turėtų but padalytas į kategorijas, kurių kiekviena turėtų vėst ir tvarkint sau pavestą darbą, kaip kad ministerijos. Senatas galėtų pasilikti neliestu ir spręsti tik tuos dalykus, kuriuos perleistų kongresas. Apart to senatas turėtų galę "veto," kuriuomi šiandien naudojasi prezidentas.

Metropolitaiški distriktai. Visi valsčiai turėtų but sugrupuoti į distriktus, kurių centrais butų tik didieji miestai. Dabar labai didelis neparankumas, kadangi žmonės daugely vietų gyvena, arti didelio miesto, bet priklauso jau kitai valstijai.

Tokiais distriktų centrais, paveizdan, turėtų but. Dabartinė Nauja Anglija galėtų but padalinta centrams: Portland, Boston, Fall River, Providence, ir New Haven. Šiandieninė New Yorke valstija, į: Albany, New York, Rochester, ir Buffalo. Pensilvanijos valstija į: Philadelphia, Pittsburgh. New Jersey valstija išskyrstyt prie kitų didmiestėjų. Dabartinė Maryland valstija užtkty vieno centro Baltimore. Toliau į vakarus, Ohio valstija padalint prie Cincinnati, Youngstown, Cleveland ir Columbus. Indianą palikt prie Indianapolis, Michigan prie Detroit ir Grand Rapids. Illinois prie Chicago, ir Springfield, Wisconsin prie Milwaukee ir Green Bay, Minnesota prie Duluth ir Minneapolis, Missouri prie St. Louis ir panašiai.

Toki distriktai turėtų savo sekretorius kiekviename federališkos valdžios skyriuje. Kiekvienas valsčius turėtų but sujungtas geležin-

keiliu, telegrafu ir cymentuotu plentu.

Princtonų reikšmė. Kiekvienas Princtonas butų mažiausia vienata naujos valdžios sistemoje. Kiekvienas jų turėtų vietą savo susirinkimams, kur atsibutų ir valdininkų rinkimai. Prie kiekvieno jų butų filija federališkos rezervos bankos, vieša mokykla, pačto stotis ir kitokios filijos. Kiekvienas princtonas rinktų sau taip vadinamą kapitoną ir tiesdary, na, ir kitokius valdininkus, reikalingus palaikymui tvarkos. Kaimų kapitonais turėtų but prityrę ukininkai, kad galėtų duot naudingus patarimus savo kaimynams, reikalui esant. Toki kapitonai dargi ukininkams samdytų ukių apdirbimui reikalingas mašinas, imdami kuomažiausius atlyginimus, ir apart to užlaikytų vieną lignonbutį, slaugę, dantistą, ir dykai važiotų vaikus į mokyklą.

Valdiški departamentai. Administratyviškiems tikslams, federališka valdžia butų padalinta į 26 departamentus su tiek jau sekretorių, išrinktų 26 sekcijų, į kurias turėtų but kongresas išdalintas. Tokios sekcijos maž-daug lygintusi šiandieninės valdžios departamentams, arba ministerijoms; joms butų pavesta tvarkint policija, mokyklos, sveikata, gatvės ir keliai, daila, architektura, asekuracija ir tp.

Prezidento pareigos. Prezidentas šiandien yra perdaug apsunkytas daugybe savo pareigų, tad jam galima parengvint. Šalis yra perdidelė, kad ją galėtų apeit vienas žmogus, todėl jam gali užtekt tik prižiūrēt veikiančiuosius departamentus ir duot jiems gerus patarimus.

Valsčių valdininkai. Naujieji valsčiai butų valdžioj žmonių išrinkto gubernatoriaus ir valstybinės tarybos, susidedančios iš 25—50 narių (sulyg skaitliaus gyventojų). Kiekviena varda turėtų vieną savo atstovą valstybinėje taryboje. Didieji miestai nuo savęs duotų vardus distriktams arba valstijoms, kaip Boston, Cincinnati, Denver, San Francisco ir tam panašiai. Kiekvieno šitų distriktų valdžia susidėtų iš 26 departamentų ir ji savo valdžio pamtu kasyklas, geležinkelius, naftos šaltinius, didelius fabrikus, grūdų supylas, didesės ukės ir neapgyventą žemę.

TAISYMAS DANTŲ.

Kurių dantis yra jau sugedę, nieką padarysi. Reikia tad jieškot pagelbos nors tiems. Reikia eit paš dantis-tą ir duot dantis gerai apžiūrēt ir leist juos sutaisyt, kurie ir kaip galima. Dantis yra taisoma "iš bėdos," ne dėl gražumo. Rods, yra ir tokių lengvatikių, kurie tiki, kad dantis yra taisomi "dėl gražumo," tad ne vienas jų duoda nors vieną prie šakinį dantų apgadinus užtaisyt aukso, kad paskui pasirodžius "turint burnoj aukso". Tokius, suprantama, prie išmintingų priskaityt negalima.

Klausimas: Ar šimet daug lietuvių tautos kvotimų neišlaikė?

Kur galima gauti

"Amerikos Lietuvis."

Kiekvieną savaitę galite nusipirkti už 5 centus "Amerikos Lietuvis" šiose vietose:

AMSTERDAM, N. Y.
M. J. Mikenas, 235 E. Main St.
ATHOL, MASS.
A. J. Gailunas, Lithuanian Store.
BALTIMORE, MD.
J. Chipurna, 20 S. Greene St.
Liet. T. Knygynas, 851 Hollins st.
M. J. Pilipavich, 437 So. Paca st.
A. Ramoška, 514 W. Saratoga st.
BOSTON, MASS.
I. B. Reinherz, 84 Salem st.
Jul. Rottenberg, 260 Hanover st.
Palonia Exch. Corp., 37 Cross St.

CAMBRIDGE, MASS.
C. Urbonas, 877 Cambridge st.
C. S. Boben, 705 Main st.
CLEVELAND, OHIO.
"Dirvos" Adm., 7907 Superior ave.
P. A. Szukys, 2343 St. Clair ave.
BRIDGEPORT, CONN.
H. Slavins, 24 Railroad ave.
J. S. Stanaitis, 423 S. Main st.
LAWRENCE, MASS.
Dom. Gavulis, 27 Haverhill St.
L. Jankauskas, 70 Lawrence st.
A. F. Wmeetra, 87a Haverhill St.
J. J. Urbszo & Co., 101 Oak st.
PHILADELPHIA, PA.
G. Domic, 3248 Tilton st.
M. A. Ignatas, 1028 So. 2d-n st.
J. A. Pusčius, 1338 So. 2-n st.
P. Statkus, 453 N. 13-th st.
UTICA, N. Y.
V. Buornot, 520 Whitesboro st.

UNITED AMERICAN LINES

JOINT SERVICE WITH

HAMBURG
AMERICAN
LINENew York-
Hamburg DirectJULIUS ROTTENBERG, Inc.,
260 Hanover St.,
BOSTON, MASS.TRUMPIAUSIAS SUSISIEKI-
MAS SU CENTRALINE
EUROPA.

"Mount Carroll" Rugs. 29.

"Bayern" — Spalio 6

Specialiai valgomieji ruimai, rukymui ruimai, sėdėjimui ruimai ir pasivaikščiėjimui dėniai, visas tas patvarkimas trečios klesos pasażieriams. Ruimai su 2, 4, ir 6 lovoms ant šių visų garlaivių. Specialiai traukiniai laukia Cuxhaven su lietuvių perkaltėtojais. 275 svarus багаžo veža dykai iki rubežiui. Naujosios Anglijos Generalis Pasażierinis Agentas

PASISKUBINKITE UŽSISAKYT
"AMERIKOS LIETUVIO"
KALENDORIŲ!

"Amerikos Lietuvis" šymet leilia KNYGA — KALENDORIŲ. "Amerikos Lietuvis" Kalendoriuje tilps daug moksliskų ir pamokinančių staripsnių. Iš priežasties brangumo popieros, mes leisime tik aprubežiuotą jų skaitlių. Todėl kas norėtų mūsų Kalendorių sau užsisakyti, arba delei pardavinėjimo, malonėkite užsisakyti išanksto, kad žinotume kiek spausdint. Kas norėtų savo APGARSINIMUS įdēt į "Am. Liet." KALENDORIŲ, malonėkite atsiskaut, klausdami vietos ir kainos. KALENDORIUS turės apie 150 puslapių, kaina bus 40 centų.

M. PALTANAVICIA,

NAUJOS KNYGOS.

Nusipirkite knygele

UKININKYSTĖ.

Kurioje rasite naudingus pamokinius kaip vest ukę, kaip išdirbt žemę, kaip kada ir kokius javus yra geriausia sēt, kaip gamint trašas, kaip tręšt dirvą, ir daug kitokių naudingų pamokinių, ypač naujiems ukininkams. Knygelė turi suvirš 120 puslapių. Jos kaina tik 50 centų. Ji reikalinga kiekvienam, kurs užsiima ukininkavimu. arba ketina užsiimt.

"AMERIKOS LIETUVIS,"

"DOROS SARGAS"

TEATRŲ LOŠĖJAMS

Vaidzdelis iš baudžiatvos laikų, drama trijuose aktuose, parašyta V. Nagornoskio. Kaina 50 centų.

Prasidėjus rudeniui, teatrų lošėjai norės ką nors naujo pastatyt. "Doros Sargas" kaip tik gali but pasekmingai lošiamas. Reikalauja 10 aktorių ir keleto padėjėjų. Knygelė turi 190 puslapių. Rašykite:

M. PALTANAVICIA,

15 Millbury St., Worcester, Mass.
WORCESTER, MASS.

VIETOS ŽINIOS

Sandariečių suvažiavimas. Pereitoj nedėlio "Aušrelės" kambaryje įvyko Naujos Anglijos A.L.T.S. kuopų apskričio suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavo apie 28 pasiuntiniai, atstovaujanti 7 kuopas. Apart kitokių reikalų, labai daug svarstyta reikalingumas tulj draugijų proponuojamų sušaukt "progresyvių draugijų" suvažiavimas. Dauguma atstovų nurodė tokio suvažiavimo nenaudingumą, ir nors toks suvažiavimas atrasta nereikalingu ir ne pageidaujamu, tai vienok tart galutiną žodį palikta pačios Sandaros metiniam suvažiavimui.

Antru iš eilės buvo gana ilgas svarstymas kompetentiškumo Lietuvos paskolos dabartinės misijos, kurioje veikia Bielskis ir Kemėšis, kaip atsižymėję lietuvių bendrojo darbo trukdytojai. Nors kalbėta apie tai gana ilgai, ir minėtos dvi ypotos atrasta lietuviškai visuomenei ne naudingomis, - tai vienok nenorint pakenkt dabartiniam Lietuvos paskolos bonų pardavinėjimo darbui, tarimo ne padaryta, paliekant tą dalyką spręst Sandaros metiniam suvažiavimui.

Valdybon ateinantiems metams išrinkta: Pirmininku V. M. Čekanauskas iš Worcester, padėjėju V. P. Jankauskas iš So. Boston, sekretorium P. Bolys iš Lynn, išdininku S. Jokubauskas iš So. Boston.

Svarbi žinia worcesteriečiams. Lietuvos Selpimo Draugija savo susirinkime Rugsėjo 26 d. nutarė surengt prakalbas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus naudai. Nuspręsta sutelkt visus žymiausias kalbėtojus. Visos Worcesterio draugijos su visomis pajėgomis prisideda prie surengimo šių prakalbų.

Atsižvelgdami, kad mums visiems lygiai rupi padėtis mūsų Tėvynės Lietuvos, visi tātai prisidėkime prie to darbo, kas pinigų, kas žodžiu, kas geru noru; pasistengkime kuoskaitylingiausiai susirinkt ir atiduot savo Tėvynei tą, ką verti Josios suns ir dukteris privalo atiduot.

Tėmykit: prakalbos atsi-bus Spalio 23 dieną, 7 val. vakare, A. O. H. salėje.
L. Š. D. valdyba.

Susitvėrė Lietuvos paskolos stotis. Girdėta, kad susitvėrė Lietuvos paskolos stotis, kuri imsis prie darbo pardavinēt Lietuvos paskolos bonus. Neturint apie šią stotį platesnių žinių, negalima ir apie jos veikimą plačiau nieko pasakyt. Jos centras rodo, yra salėje po lietuvių bažnyčia.

Persikėlė naujon vieton. Neperseniai Worcesterin atvykę iš New Yorko valstijos, M. P. Kaselis ir V. Ridsikevičius, kurie buvo įsidėję, siuivyklą prie Waverley gatvės, arti šv. Kazimiero bažnyčios, šiomis dienomis persikėlė su savo pramone gana patogion, naujon vieton, po

No. 417 prie Millbury gatvės.

"Aušrelės" susirinkimas. LDDD. "Aušrelės" mėnesinis susirinkimas atsi-bus joks kambaryje, po No. 83 prie Green-gatvės, ketvergo vakare, 29 d. Rugsėjo. Visi nariai kviečiami skaitlingai susirinkt, idant aptarus toliaš-nį draugijos veikimą.

ALTS. 16 kp. susirinkimas. ALTS. 16 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks ateinančioj nedėlio 2 d. Spalio, 10:00 ryto, Aušrelės kambaryse, po No. 83 prie Green gatvės. Visi nariai yra kviečiami skaitlingai susirinkt, nes yra apsvarstymui labai daug svarbių dalykų.

SLA. 57 kp. mėnesinis susirinkimas atsi-bus nedėlio, 2 Spalio, 1 valandą, Lietuvių salėje; 29 Endicott. st. T. M. D. 50 kp. susirinkimas atsi-bus tuoj po SLA. susirinkimo, ten pat. Nariai visi turi pribut dėl svarbių priežasčių.

Ar Jūs matėte kada "Farmazonus?" Aušrelės draugija juos parodys visiems, kurie jau matė, ir kurie nematė. "Farmazonai" scenoje bus statomi 12, ar 16 d. Spalio, dar tikrai nežinia. Aušrelė ne pamirš apie tai plačiai paskelbt visiems.

ALDLD. kuopa statys scenon "Doros Sargą." ALDLD. 11 kuopa pradėjo mokintis labai gražų Nagornoskio žveikalą, išleistą "Amerikos Lietuvisio." Doros Sargas, kuri žada pastatyt scenoj apie pradžiaj Lapkričio mėnesio. Todėl ALDLD. 11 kuopa šiuomi prašo visas Worcesterio lietuvių dailos mylėtojų draugijas, nesimokint šitą veikalą, kad vieni kitiems nepakenktų.

Kuopos Reporteris.

Atsargumo savaitė. Sulyg majoro Sullivan proklamacijos, kaip visoj Massachusetts valstijoje, taip ir Worcesterij, su 25 d. Rugsėjo, prasidėjo atsargumo savaitė. Yra visi prašomi, per tą savaitę, įvairiais budais vengt ir saugotis visokių nelaimingų atsitikimų, kad patyrus, suns ir dukteris privalo atiduot.

Stoka pinigų miesto ižde. Miesto taryba rupinasi, kad nesuranda budo surinkimui užtektinai pinigų apmokėjimui algų policistams ir gaisrininkams. Tam tikslui yra reikalinga 49,000 doliarų, ir 20,000 išmokėjimui algų kitiems miesto darbininkams, iki naujų metų. Kaltinama majoras, už ne veiklumą.

Už išdavimą neteisingų čekių, du chinai, Jong Kee Low ir Jong Log Shee, restauracijų savininkai prie Main gatvės, tapo areštuoti ir vienas jų pastatyta po 1,000 dol., kitas po 3,500 dol. laido, kol teismas ištris visą dalyką.

KAS SKAITO "AMERIKOS LIETUVI" TAS VISKĄ ŽINO.

Jukelio prakalbos. Pereitą nedėlią Worcesterio nekuri lietuviai pasikvietė kalbēt Jukelį iš Brooklyn, N.Y. Tema prakalbų buvo "Kodėl lietuviai neperka Lietuvos bonų—paskolos." Prakalbos tęsėsi nuo dviejų iki šešių, be pertraukos, ir be perstojimo. Sunešta visoki pasaulio negerumai, pirmadėlės karvės, Martinas Liuteris, Šv. papa, meistrai su gizeliais, suodžiai ant sprando surokuota, klesos žmonijos ant abiejų rankų pirštų. Vienu kartu pritruko rankų pirštų, tai pasižiūrėjo į kojas. Publika manė, kad nusiaus čeverkus ir atsisės ant stalo, kaip Budha, Indijos dievaitis. Berėkaudamas išimēt į transą ir pradėjo karkt spiritališku medijaus balsu, o karkė vis sakdamas, kas gali jį priverst pirkt Lietuvos paskolą. Worcesteriečiai jį priēmė nelabai maloniai, bet kitaip ir negalima buvo, nės dar tokios prakalbos ir tokio jovoalo niekas čia pirmiau negirdėjo. Jau geriau papasakotų žmogus, parvestas iš beprotnamio.

Jauni vėgiliai. Policija suėmė 9 metų vaikų, E. Miller, kurs mėgion išsimainyt padirbtą, cininį doliarį. Tyrinėjant, vaikišcias papasakojo, kad jo draugai, Antanas Kihousky, 10 metų, gyvenantis prie Washington gatvės, ir 8 metų Juozas Arent (rodosi, lietuvis), per Bell Bros. krautuvę buvo išilaužę per-eitos subatos vakare, į Worcester Bank & Trust filiją, kur ir tas doliaris buvo pavogtu. Policija persitikrimsi, bankoj atrado tikrai vėgilių butą; popieros ir įvairios blankos buvo ant grindų išmėtytos, ir kitokios betvarkės padaryta, išnešta net čekių blankos nuo stale-

PASIRANDAVOJA GYVENIMAS trijų ruimų su gazu, pasirandavoja pigiai. Kreipkitės pas — "AMERIKOS LIETUVIS," 15 Millbury St.

REIKALINGA Singer siuivimui mašina (Singer Sewing Machine). Pageidaujama, kad butų geram stovy. Norinti parduot, kreipkitės su pasiulymu laišku ar ypatskai, pas — KAZIMIERA DIRVELI, 86 Ward St., Worcester, Mass.

Sugrįžus prie civilizacijos. Pereitoj nedėlio daugely vietų ir kluibuose buvo dideli susirinkimai, kuriuose laikyta prakalbos ir linksmin-tasi, kad laimingai "sugrįžta prie civilizacijos." Mat nak-čia buvo atsukta visi laikrodžiai viena valanda vėliau ir tokiu budu prisiimta vėl rytinis laikas, iki Balandžio mėnesiui. Tas vadinama sugrįžimu prie civilizacijos.

FARMOS! 11 akierių farma, 6 ruimų namas, banė, vištinnikai, 2 karvės, 4 kiaulės, 70 vištų, šienas ir įrankiai, arti strytkario, 8 mailės iki Worcesterio. Kaina \$3,700.

18 akierių farma, 2 šeimynų namas su elektra, bane, vištinnikai, karvės, kiaulės, vištos, įrankiai, geozolins pumpa ir štoras, pačiam miestelyje, prie viešklio. Kaina \$5,500.

38 akierių farma, graži ariama žemė, augšta vieta, prie pat bažnyčios, pačiam miestelyj, didelis gražus miškas, geras 8 ruimų namas, banė, Kaina žema, geros išlygos.

Prie Grafton St. Naujas 5 ruimų namas, 4 kiaulės, vištos, daržovės, malkos ir įrankiai, ant greito pardavimo. Kaina tik \$2,800. Pasiskubinkite pirkt, nes tai vienas iš geriausių pirkinių.

JONAS BUOKAS, 25 Millbury st., Worcester, Mass.

PAJIESKAU pusseserės Onos Gužauskiutės, po vyrų Kačkauškienė. Pirmiaus gyvenon Donora, Pa. Dabar nežinau kur. Turiu labai svarbų reikalą.

J. Kačkauškas, 42 Layman st., Hoosick Falls, N. Y. PAJIESKAU savo broliu, Martyno ir Vinco Penkiavičių, paeinančių iš Kučiunų kaimo. Prieš 8 metus gyvenon Shenandoah, Pa. Dabar nuo to laiko nuo jų negaunu jokių žinių nei žodžiu, nei raštu. Kas žino apie juos, arba jie patįs, prašau man pranešt, turiu labai svarbų reikalą pas juos Antraštas: Lietuva, Lazdijų paštas, Kučiunų kaimas, Simas Penkiavičius.

PARSIDUODA NAMAI - FARMOS

PIRK, KUOMET PIGU. 6 kambarių namas, elektriška, maudyinės. Kaina \$2,000, lengvos išlygos.

DARBAI EINA GERŲN. namų kainos vėl kilis ir tokių pirkinių sunku bus rast. 8 tenementų muros, elektriška, maudyinės ir tt. Randu par-eina \$3,168 ir metus. Galima pirkti pigiai, imokēt reikia tik \$1,000.

ANT VERNON kalno geras 3 tenementų namas. Žema kaina, greitai pardavimui.

ARTI MILLBURY ST. 3 tenementų namas, gesas, maudyinės. Kaina \$6,500, lengvos išlygos.

ARTI HAMILTON ST. Naujas trijų tenementų namas. Imokēt tik \$1,200.

170 AKRŲ FARMA. prie state road ir karo, netoli Worcesterio. Dideli budinkai, 10 kambarių namas, dvi banios, galima statyt iki 40 karvių. Banka apvertino šia farmą \$9,400. Galima pirkt už \$8,500, lengvos išlygos.

11 AKRŲ FARMA, netoli karo, pasiduoda su gyvuliais ir padarais. Kaina \$3,300, imokēt \$1,000.

A. BLAZYS, 15 Millbury st. Worcester, Mass.

Nevartok bile kokios gyduolės

Mėgink Arabian Pompei kanas, ir duoda geras pasekmes plaukų augimo. Gabiausi osos specialistai sutaisė ją. Prisiusk tikrai 25c. padengimui siuntimo išė. Užmo-kėsi doliarį, kuomet priimsi mosti. Adresas: C.B.G. DANDRUFF REMEDY, Dept. 108, 1166 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL. (37-39)

PARSIDUODA puikus trijų gyvenimų namas iš viso 15 ruimų, šiltas ir šaltas vanduo, elektra, gazas, maudyinės, kieto medžio grindys. Piažai priešakyje ir užpakalyje uždarami. Garažius del vieno automobiliaus ir 5,500 pėdų žemės. Parsiduoda su geriausiom išlygom iš priešasties kelionės į Lietuvą. Kas neturi pinigų, o turi mortgaciū, tai galėsiu imt mortgaciū, nes turiu greitai parduot. Kreipkitės pas—

T. MESKINI, 40 Sigel St., Worcester, Mass. (38-39)

SKROM

Gyduolė nuo reumatizmo yra viena iš geriausių, išmėgta daugel Worcesterio žmonių. Galima gaut pas mus \$1.25 su prisiuntimu.

M. PALTANAVICIA, 15 Millbury st., Worcester, Mass. **KUDIKIO MAISTAS TURI BUT GERAS.**

Jeį jusų kudikis neauga kaip reikia, jei jis vis verkšena ir nėra sveikas, prižiūrėkit jo maistą. Jei maistas nebus jam tinkamas, jis negali but sveikas ir drutas. Borden Eagle Brand Condensed pienas suteikia pastiprinimą tukstantiems kudikių, kuomet kitas maistas nebuvo tinkamas. Ant 7-to puslapio šio laikraščio šiandien rasite apgarsinimą šio originališko kudikio maisto. Iškirkit kuponą, pasiūskit Borden kompanijai, ir jus apturėsite dykai pamokinimus kaip maitint kudikį su Eagle Brand kartu su kudikio gerovės knyga, kuri jums pasakys daug žingeidžių daiktų apie kudikių auklėjimą.

PARSIDUODA farma, 40 akierių geros žemės, molis su juodžeme, visi budinkai, ir tt. Platesnių žinių klauskite laišku. F. MICKEVICH, Fountain, Mich. R. 1. (38-39)

Apgarsinimas. DYKAI, VISAI DYKAI! gaus dailų, didelės vertės prezentą, kuris prisius mums savo biznierių ir pažįstamų antrašus. Antrašai reikia parašyt aiškiai, taipgi reikia pažymēt kas kokį turi biznį arba užsiēmima. J. KLARKAUSKIS, P. O. Box 714, CHICAGO, ILL. (37-40)

BALTIJOS-AMERIKOS LINIJA
9 BROADWAY NEW YORK N.Y.
TIESI KELIONĖ I LIETUVĄ **PER PILIAVĄ** (Karaliaučio priepilauka) Arba per LIBAVĄ, HAMBURG - EITKUNUS Šiuomi linksma mums pranešt, kad mes pasidarbamom idant mūsų pasażierai, O YPATINGAI LIETUVIAI, galētų keliaut stačiai į Piliavą. Lietuviai, važiuojanti į Piliavą, aplenkia Lenkų juostą (Koridorą) ir privalo turēt tikrai lietuvišką pasportą; jokių vizų nereikia. Susinešimas su Piliava, tai yra nauja šaka mūsų reguliariško susinešimo su Hamburgu, Danzigu ir Liepojuom, o del Lietuvių, tai trumpas ir parankus kelias namon dasigaut.

POLONIA—Spalio 19-tą. **LATVIA**—Lapkričio 9-tą.
LITUANIA—Lapkričio 2-tą. **ESTONIA**—Lapkričio 23-tą.
Taipgi tiems pasażierams patarnavimas tarpe **LIBAVOS, DANCIGO, HALIFAX, CANADOS** Visi laivai turi puikus kambarius trečios klases keleiviams. Kreipkitės prie mūsų agentų jusų mieste.

AUTOMATIŠKA YLA. Įsigyk šią praktišką ylą! Su šia yla gali taisyti savo čeverkus, pleškes ir kitokius storus siuivimus. Jeigu rengiesi į Lietuvą, tai butinai nusipirk iš mūsų šitą ylą arba įduok savo pažystatamui parvežti Lietuvon. Kaina su prisiuntimu tikrai 75c. Su yla, yra 2 adatos, viena kreivia, kita tiesi ir špuliukė dratos. Mokestį galima siųsti paštos penkcentinėmis markėmis, adresuojant: **M. PALTANAVICIA,** 15 Millbury Street, Worcester, Mass.

SUGRAŽINKIT LINKSMAS DIENAS! SUGRAŽINK ATGAL DRAUGISKUMĄ, MEILĘ, DAINAS, MUZIKĄ IR ŠOKIUS, TŲ LINKSMŲ DIENŲ, KURIOS JAU PRAEJO... Įsigyk **GRAFONOLĄ**, kuris palinksmins jusų namus. Lietuviški Rekordai, padaryti Lietuviškų artistų: dainos, monologai ir muzika. Musų krautuvėje randasi didelis pasirinkimas **REKORDŲ** ir mašinų. Iš kitų vietų lietuviai norinti įsigyti Grafonolą arba lietuviškų rekordų, rašykite mums, reikalaukite katalogo, pridėjus savo adresą ir už 2c. stampą, adresuojant: **M. PALTANAVICIA,** 15 Millbury St., - Worcester, Mass.

APTEIKA! VIENINTE LĖ LIETUVIO VAISTINYČIA. Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Budamas 6-šius mėnesius Lietuvoje, parinkau ir pagabenuo daug naudingų vaistų iš Lietuvos ir iš kitų šalių Europos. Pas mus galima gauti gyduolių nuo visokių ligų. Kasdien gaunu padėkos nuo žmonių už geras vaistus ir teisingą patarnavimą. Norėdami sučėdyti pinigus ir sveikatą, visados kreipkitės į mūsų aptieką; kuriems nėra galima per tolumą ateiti, tai rašykite, o mes prisiūsime reikalingus vaistus per Ekspresą. Adresas: **A. BUDREVIČIUS,** PROVIZORIUS. 93 Millbury Street, Worcester, Mass.

DR. J. JONIKAITIS, 175 Green St. Worcester, Mass. OFFICE HOURS: 9 to 11 A.M. 1 to 3 P.M. 7 to 9 P.M. Telephone Cedar 2404.

LIETUVIS FOTOGRAFAS IR MALIORIUS. Nufotografuoja ir numaliovoja visokius paveikslus įvairiomis spalvomis. Atnaujina senus ir krajavus sudarilo su amerikoniškais. Darbą atlieka gerai ir pigiai. Kreipkitės šiuo adresu: **Stanislovas Bajierčius** 24 Millbury Street, Worcester, Mass.

ANTANAS J. MILLER, Lietuvis Advokatas. 406 Slater Bldg. Worcester, Mass.

Tel. Park 7761. **Dr. F. Matulaitis,** 8 Vernon St. Worcester. Ofiso valandos: 1 to 3 P.M. 7 to 8 P.M. Nedėliomis nuo 1-3 P.M.

Suite 71. Tel. Park 7636 **DR. RUTH F. BERNOT,** Dentistė. Central Exchange Bldg. 311 Main St., Worcester Mass.

DR. TESSMER, Dentistas. Saugus dantų taisytojas už prieinamą kainą. 306 Main St. Worcester. Ofiso valandos: nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 vakare. Nedėlioms nuo 10 iki 12 val.

PRANAS LEVERIS, Dailidė-staliorius. Užima kontraktus ant budavojimo ir taisyto namų. Taipgi taisy ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailidės, malonėkit kreiptis pas mane, po numeriu— **15 MILLBURY ST.,** Telefonas 8177. Worcester, Mass.

WORCESTERIO Penkių Centų BANEJA. 316 MAIN STREET TURTAS — \$20,000,000. Įdėjimai eina ant intereso pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio. Bankas valandos: Kasdieną nuo 9 ryte iki 8 po pietų. Subatomis nuo 9 ryte iki 1 vė. po pietų. Subatos vakaras vien tik del pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 vakare.

Kuomet skauda jums galvą arba negalite matyti skaityti arba dirbti, ateikite pas mus ir mes pritaikysim jumi akinius, kurie jumi pagelbės. **POPE OPTICAL CO.,** 397 Main St., Worcester, Mass. (Viršui Moulton's krautuvės) **NAUJA VIETA.** Jonas Černius, vienatinis lietuvis fotografistas Worcesterij perkėle savo studiją nuo Millbury gatvės į naują vietą, po numeriu 8 Vernon Sq., Worcesterio lietuvių prašomi atlaikyt šią naują vietą.